

Upplevd föräldrapress bland unga idrottare i Jakobstadsregionen

En retrospektiv enkätstudie

Mari Björn

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Idrott- och hälsopromotion
Identifikationsnummer:	
Författare:	Mari Björn
Arbetets namn:	Upplevd föräldrapress bland unga idrottare i Jakobstadsregionen
Handledare (Arcada):	Riitta Vienola
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Barns upplevelser av föräldrarnas engagemang i deras idrottande har en stor betydelse för om barnen vill fortsätta idrotta eller inte. Föräldrapress uppstår t.ex. när föräldrarna sätter upp för höga mål för barnets idrottande. Press kan också bli aktuell om föräldrarna kommenterar en dålig idrottsprestation på ett negativt sätt. Barn kan känna att de måste prestera bra i tävlingssammanhang för att föräldrarna lagt ner så mycket tid och pengar på deras idrottande. Syftet med undersökningen var att få en djupare bild av förekomsten av negativ föräldrapress i idrottssammanhang i Jakobstadsregionen så att idrottsinstruktörer i framtiden kan vara medvetna om fenomenet. I enkätundersökningen ska enheterna reflektera över sina upplevelser av föräldrarnas engagemang i deras idrottande under deras aktiva tävlingskarriär. Arbetet har två forskningsfrågor som utarbetats från syftet: Vilka faktorer leder till upplevelse av negativ föräldrapress i idrottssammanhang? och hur ser en god samverkan ut mellan idrottaren och idrottsföräldern i idrottssammanhang? I arbetet användes Christian Augustssons doktorsavhandling som den viktigaste källan. Metoden har varit kvantitativ med kvalitativa inslag. Data samlades in via enkät på webben. Urvalet valdes genom ett klusterurval där man valt den grupp som passar bäst för ändamålet och från den gruppen har man valt ut en ny grupp osv. De som lämpade sig bäst för denna undersökning var personer födda 1988-1993 som är eller varit aktiva tävlingsidrottare. Personerna skall ha tävlat för en förening i Jakobstadsregionen. 70 enkäter skickades ut via Facebook och 41 svar mottogs, av vilka 2 exkluderades. Från de kvantitativa frågorna räknades procenten ut och de kvalitativa frågorna analyserades med innehålls analys. Den röda tråden från resultatet var att de allra flesta har känt press från föräldrarna mera indirekt. Ett fåtal har känt tydlig föräldrapress där föräldrarna har haft andra målsättningar med idrotten än utövarna själva, eller att man känt att man måste prestera något i tävlingssituation för att "betala tillbaka" för all den tid och pengar föräldrarna satt ner på ens idrottande. Majoriteten var ändå mycket nöjd med föräldrarnas närvaro i idrottssammanhang och ansåg att det varit roligt när föräldrarna varit med på tävlingar speciellt när det gått bra, för då har man kunnat dela glädjen med dem.</p>	
Nyckelord:	Föräldrapress, idrottsförälder, relation idrottare-idrottsförälder, förväntningar
Sidantal:	58
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Sports- and health promotion
Identification number:	
Author:	Mari Björn
Title:	Perceived parental pressure among youth athletes in Pietarsaari region
Supervisor (Arcada):	Riitta Vienola
Commissioned by:	
<p>Abstract:</p> <p>Children's experiences of supportive parents when exercising have a big significance in the child's willingness to continue exercising. Parental pressure can occur when parents have different goals for their child's sport activities than the child itself. Pressure can also be a relevant issue if the parents comment bad performance in a negative way. Children might develop a feeling that they need to perform well in a competition context only in order to please their parents, who have invested much money and time in supporting the child's sports activity. The main purpose of this research was to get a deeper picture of the occurrence in negative parental pressure during sports-related contexts in the Pietarsaari region, so sport instructors can be conscious about the phenomena in the future. In the survey, the sample had to reflect about their experiences concerning parental involvement during their racing career. The central questions of the study were: Which factors are associated with experienced negative parental pressure in sports activity? And how is a good interaction among young athletes and their parents in sport-related contexts? As the main reference for this study, Christian Augustssons PhD thesis was used. The research method used was a quantitative study with qualitative elements that collected data from surveys on the internet. The selection was chosen by cluster sampling, meaning that from a big group a smaller group that was suitable for the research was chosen, after which the group was compressed to an even more suitable group etc. The sample for this research consists of people, born in 1988-1993, who have been or who still are elite athletes in the Pietarsaari region. 70 surveys was handled out, and 41 received of which 2 was excluded. From the quantitative questions the percent was calculated and the results from the qualitative questions were analyzed by content analysis. The main finding of the survey was that most young athletes have felt parental pressure indirectly in sports-related contexts. A few have also felt direct pressure. This pressure has derived from parents having set higher goals than the athlete himself/herself or the athlete having felt obligated to perform well only for the sake of expressing their gratitude to their parents for investing so much time and money in their sport. However, the majority was very satisfied with the support they have received from their parents. They consider it very pleasurable to have parents present in competitive situations, especially when successful, and to have the opportunity to share the happiness together.</p>	
Keywords:	Parental pressure, sport parent, relationship between athlete and its parent, expectations
Number of pages:	58
Language:	Swedish

Date of acceptance:	
---------------------	--

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Liikunta ja terveyden edistäminen
Tunnistenumero:	
Tekijä:	Mari Björn
Työn nimi:	Nuorten urheilijoiden kokemukset vanhempiensa tuottamasta paineesta Pietarsaaren ympäristössä.
Työn ohjaaja (Arcada):	Riitta Vienola
Toimeksiantaja:	
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Lasten kokemuksilla vanhempiensa osallistumisesta urheiluun on suuri vaikutus lapsen haluun jatkaa tai olla jatkamatta urheilun parissa. Painostus vanhempien suunnalta tapahtuu esimerkiksi silloin, kun vanhemmat ovat asettaneet urheilussa suoriutumiselle korkeammat tavoitteet kuin urheileva lapsi itse. Painostus saattaa myös tulla esille, kun vanhemmat kommentoivat huonoa urheilu-suoritusta negatiivisesti. Lapset voivat kokea velvollisuudekseen suoriutua ja jatkaa urheilua vanhempiensa tekemien ajallisten ja rahallisten panostuksien vuoksi. Tutkimuksen tarkoituksena oli saada laajempi kuva urheiluharrastuksissa tapahtuvasta vanhempainpainostuksesta Pietarsaaren alueella. Tarkoituksena on saada liikunnanohjaajat havahtumaan tapahtumista sekä olla tietoisia tästä tulevaisuutta ajatellen. Kyselyssä yksiköt kuvastavat heidän kokemuksiaan vanhempiensa omistautumisesta heidän urheillessa aktiiviuratasolla. Työllä on tutkimuskysymys joka työstetään tavoite: Mitkä tekijät aiheuttavat kokemuksen negatiivisesta vanhempainpainostuksesta urheiluyhteydessä. Tutkitaan myös mikä on hyvä vuorovaikutus urheilevan nuoren ja vanhemman välillä. Työssä käytettiin Christian Augustssonin tohtoriväitöskirjaa pääsääntöisenä lähteenä. Menetelmä on ollut kvantitatiivinen tosin kvalitatiivisilla piirteillä jonka tiedot on kerätty Internet-kyselyn kautta. Valinta on suoritettu ryväsotannalla, jossa on ensin valittu parhaiten tutkimukseen sopiva ryhmä, josta puolestaan on valittu tutkimukseen vielä sopivampi pienempi ryhmä jne. Tutkimukseen parhaiten sopivat henkilöt ovat vuosina 1988–1993 syntyneitä joko nykyisiä tai entisiä aktiivisia kilpaurheilijoita. 70 kyselyä lähetettiin ja 41 vastaanotettiin joista kaksi on jätetty pois. Kyselyn osajanottajia ovat kilpailleet Pietarsaaren alueella sijaitsevilla urheiluseuroissa. Kvantitatiivisista kysymyksistä laskettiin prosentit ja kvalitatiiviset kysymykset analysoitiin sisältyöanalyysin avulla. Tutkimustulokset kertovat lähes kaikkien koehenkilöiden tunteneen epäsuoraa painetta vanhemmiltaan. Pieni osa on kokenut voimakasta painetta. Näissä tapauksissa vanhemmilla on joka ollut poikkeavat tavoitteet kuin urheilijalla tai urheilija on tuntenut tehtäväkseen suoriutua kilpailuissa hyvin osoittaakseen kiitollisuutta. Enemmistö tutkimukseen osallistuneista on kuitenkin hyvin tyytyväinen vanhempien läsnäolosta urheilutilanteissa kokien, että on ihanaa jakaa urheilu ja menestys heidän kanssa.</p>	

Avainsanat:	Vanhempien painostus, urheilijan vanhemmat, urheilijan suhde vanhempiinsa, odotukset
Sivumäärä:	58
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

Inledning.....	9
1 Teoretisk Referensram	10
1.1 Tävlingsidrott för barn och unga i föreningsvärlden	10
1.2 Idrottsmöjligheter i Jakobstadsregionen	11
1.2.1 IK Falken	12
1.2.2 FF Jaro	13
1.3 Föräldrar och ungas samverkan i idrottsmiljöer	14
1.3.1 Den goda idrottsföräldern	15
1.3.2 Negativ press från föräldrarna	17
1.3.3 Vanliga orsaker till att unga slutar med idrotten – "Drop out"	20
1.3.4 Pengar och idrott	21
2 Syfte och Forskningsfrågor	22
3 Metod.....	23
3.1 Urval	23
3.1.1 Målpopulationen	24
3.2 Enkäten och insamlandet av data	24
3.3 Analysering av data	25
3.4 Etiska aspekter	25
3.5 Reliabilitet och validitet	27
4 Resultat	29
4.1 Undersökningsobjektens bakgrund	29
4.2 Vilka faktorer leder till upplevelse av negativ föräldrapress i idrottssammanhang? ...	31
4.3 Hur ser en god samverkan ut mellan idrottaren och idrottsföräldern i idrottssammanhang?	34
4.4 Sammanfattning	36
5 Diskussion	39
5.1 Resultatdiskussion.....	39
5.1.1 Undersökningsobjektens bakgrund	39
5.1.2 Vilka faktorer leder till upplevelse av negativ föräldrapress i idrottssammanhang?	40
5.1.3 Hur ser en god samverkan ut mellan idrottaren och idrottsföräldern i idrottssammanhang?	42
5.2 Metoddiskussion.....	43
5.2.1 Enkätdiskussion.....	43

5.2.2	Övrig diskussion och vidare forskning.....	44
5.3	Sammanfattning	45
Källor	47
Bilagor	53

Figurer

Figur 1. Karta över Jakobstadsregionen (Optima).....	11
Figur 2. Översikt resultatet. Här kan man se att förväntningar från föräldrarna har en stor avgörande roll om idrottaren känner press. Idrottaren känner skuld då man presterat otillräckligt eller tränat för lite. Idrottaren känner krav pga. uttalad eller outtalad negativ feedback eller beteende från föräldrarna. Allt bottnar i förväntningar av föräldrarna. ..	37
Figur 3. Översikt på resultatet. Figuren visar idrottarens upplevelse av positivt stöd från föräldrarna, på vilket sätt idrottsföräldrarna visar stödet och det leder till att idrottaren uppskattar idrottsföräldrarnas beteende.	37

Tabeller

Tabell 1. Resultatet i procent. Har dina föräldrar ställt upp för dig i ditt idrottande? (Kryssa i flera rutor om du vill).....	34
Tabell 2. Resultatet i procent. Dina föräldrar brukar/brukade kommentera din idrottsprestation på ett negativt sätt om du misslyckats.	32
Tabell 3. Resultaten i procent. Varför började du med din idrottsgren? (Kryssa i flera rutor om du vill).....	30
Tabell 4. Resultatet i procent. Varför har du fortsatt med din idrottsgren? (Kryssa i flera rutor om du vill)?.....	31
Tabell 5. Resultatet i procent. Du deltar/deltog ibland i idrotten för att dina föräldrar vill/ville det. 1=Stämmer helt 5=stämmer inte alls	33
Tabell 6. Resultatet i procent. Du blir/blev nervös om dina föräldrar är/var med på träning/tävling/match.....	36

INLEDNING

Föräldrapress förknippat med idrott definieras som en upplevelse av att man inte räcker till i sitt idrottande. Detta har uppkommit då föräldrarna direkt eller indirekt har satt upp förväntningar och krav på att den unga idrottaren ska prestera i idrottssammanhang. (Augustsson & Patriksson 2007 s. 17).

En tränare berättade om en pojke som alltid hade spelat fotboll. Men plötsligt kom han inte till träningarna längre. Tränare träffade sedan på honom och frågade "Varför spelar du inte fotboll i år?"

Pojken funderade en kort stund, sedan sa han "Min pappa kan inget om snowboardåkning. Och det är för kallt i backen förstår du, så han kommer inte och tittar på när jag åker. Därför kan jag åka snowboard utan att någon skriker på mig. (Thompson 2009 s. 139)

I Christian Augustssons doktorsavhandling (2007 s. 115) har han fått fram resultat som tyder på att barn och unga som håller på med idrottsgrenar som klassas som dyra idrottsgrenar, känner mer press än barn och unga som håller på med "billiga" idrottsgrenar. Som dyra idrottsgrenar räknas t.ex. ridsport, golf, tennis, simning (mest pga. höga resekostnader) osv. Till de billigare idrottsgrenarna hör bl.a. friidrott och fotboll. Augustsson konstaterade i sin slutdiskussion att de barn och unga som i enkäten hade svarat att de höll på med en idrott för att *föräldrarna ville* höll 18 % på med simning eller golf, alltså de sporter som ansågs som dyrare.

Syftet med undersökningen var att få en överblick av förekomsten av negativ föräldrapress i idrottssammanhang i Jakobstadsregionen så att idrottsinstruktörer i framtiden kan vara medvetna om fenomenet. Arbetet har två forskningsfrågor som utarbetats från syftet.

Som idrottsinstruktör är det viktigt att vara medveten om detta fenomen. Ämnet är känsligt och vissa föräldrar är inte ens medvetna om att de pressar sina barn. Att ta upp ämnet mer allmänt genom föreläsning åt alla föräldrar som har barn som är aktiva i en idrottsförening, kan vara ett effektivt sätt som opersonligt medvetengör problemet för föräldrarna.

1 TEORETISK REFERENS RAM

I teoridelen kommer Ungdomsidrott, idrottsmöjligheter för barn och unga i Jakobstad med omnejd och föräldrarnas roll i barnens idrottande att behandlas.

1.1 Tävlingsidrott för barn och unga i föreningsvärlden

Idrotten är till för barnen och inte tvärtom. Barn och unga har rätt till att delta på sina egna villkor utan yttre press och krav. I tävlingsidrotten har barnet rätt till få prova på nya saker, tävla mot sig själv och testa sina gränser i en miljö som är godkännande. Förhoppningsvis är tävlandet ett element som uppmuntrar barnen till att fortsätta med idrotten. Om barnens tävlingsidrottande blir för fokuserat på tävlingen mot andra, kan det leda till att barnet bara tror att det duger när det gör bra ifrån sig. Tävlingsidrottsverksamheten skall mera rikta sig till barnet som individ än till barnet som jämförs med andra barns prestationer (Nuori Suomi 2004 s. 5 och 7)

År 2005 gjordes en undersökning av SLU (Suomen liikunta ja urheilu) som tog reda på hur många idrottsföreningar som finns i Finland. Man fick fram att hela 18000 idrottsföreningar är registrerade i Finland och av dem är 9000 aktiva medan 9000 är passiva (SLU 2005). I dessa föreningar deltar 420 000 barn och unga, vilket innebär 42 % av 3-18-åringar. För att uppnå toppen i en idrottsgren behöver barnet skynda långsamt – som under en ålder av 11 bör $\frac{1}{4}$ av all fysisk aktivitet under en vecka vara grenspecifik, medan $\frac{3}{4}$ av tiden bör vara fylld av lek. Mellan åldrarna 12-15 år ska den grenspecifika träningen utgöra 50 % av all fysisk aktivitet jämfört när man uppnår åldern 16-19 år ska den grenspecifika träningen utgöra $\frac{3}{4}$ av all fysisk aktivitet under en vecka. (Nuori Suomi) När barnen är unga, kring 7-13 år, ska reglerna vara enkla och omständigheterna samt redskapen vara valda för att passa för barnens ålder. T.ex. om man spelar volleyboll görs planen mindre än den är för vuxna. Tävlingsverksamheten för denna åldersgrupp skall baseras på lek och alla deltagare och vuxna ledare skall "heja" på och stöda alla som deltar. Från 14-18 års ålder får reglarna mer och mer ändras till de regler som används av vuxna, men fokusen ligger ändå på att alla ska ha möjlighet att få en känsla att de lyckas. I den åldern ska man också börja få realistisk feedback för att även kunna förbättra det man är mindre bra på. (Nuori Suomi 2004 s.14-20)

Ungas tävlingsidrott ska skapa möjlighet till glädjefyllt och mångsidigt idrottande till ett billigt pris. Tävlingsidrotten skall ta i beaktande barnets ålder, utveckling och skicklighet. Barn ska få positiv feedback från vuxna, eftersom vuxna utgör en betydelsefull roll för hur barnet känner sig godkänd. Genom den goda, positiva inställningen får barnet också ett bättre självförtroende och bättre motivation för idrotten, vilket också är en av tävlingsidrottens viktigaste uppgifter. Vartefter barnet blir äldre, höjs också kravet på resultat och högre tävlingsnivå. (Nuori Suomi 2004 s. 6-8)

1.2 Idrottsmöjligheter i Jakobstadsregionen

Med Jakobstadsregionen menas i detta arbete förutom Jakobstad, även kommunerna: Nykarleby, Pedersöre, Kronoby och Larsmo.

Figur 1. Karta över Jakobstadsregionen (Optima)

I Jakobstadsregionen finns många idrottsföreningar. Bara i Jakobstad finns hela 37 föreningar registrerade (Jakobstad.fi). Det finns också olika idrottshallar som får hyras av

föreningarna. I Jakobstad finns en simhall som också ger möjlighet till innebandy, volleybollplaner samt en bowlinghall, en ishall och en bollhall. Jakobstadsborna har också möjlighet till 2 gym. I Pedersöre finns en ishall och allaktivitetshallen Sportis. Även Nykarleby och Kronoby har tillgång till allaktivitetshallar samt ishallar. Utöver dessa hallar erbjuder alla kommuner sina invånare skidspår, friidrottsbanor, fotbollsplaner, cykelvägar etc. (Jakobstad.fi, Nykarleby.fi, Pedersöre.fi & Kronoby.fi)

Nedan följer en presentation på de 2 föreningar som har den bredaste juniorsatsningen och juniorverksamheten.

1.2.1 IK Falken

Idrottsklubben Falken har funnits i 40 år. Föreningen har över 800 medlemmar och verksamheten består av friidrott, skidåkning och orientering. Föreningen strävar efter att ge alla möjlighet att satsa på sin idrottsgren, men föreningen vill också uppmuntra till motion och om man inte vill tävla är det inget måste. Idrottsverksamheten för barn och ungdomar är något IK Falken satsar mycket på. Man vill bidra med att fostra barnen och ungdomarna till goda medmänniskor med hjälp av idrotten. (IK Falken verksamhets-handbok 2011)

Inom friidrott är IK Falken en av Svenskfinlands mest framgångsrika föreningar, vilket också är ett av friidrottssektionens mål. Den stora framgången kan bero på att man har en väldigt bred juniorsatsning och träningar för olika åldersgrupper ordnas året runt. Dessutom går man ut till skolorna och försöker väcka intresse hos skolbarnen att komma med och pröva på friidrott. Man rekryterar föräldrar som tränare och försöker satsa på tränarutbildning. Detta också för att undvika tidig specialisering utan i stället satsa på mångsidighet. Överlag är samarbete en mycket stor del i föreningen och man är duktig på att rekrytera funktionärer som så långt som möjligt består av föräldrar. Föräldrarna utgör alltså grunden för verksamheten i IK Falken.

Verksamheten under tidiga våren består i stor del av terrängtävlingar. Terrängtävlingarna är 7 till antalet och hålls i olika delar av kommunen och de riktar sig till barn och ungdomar som tycker om att springa och gärna vill springa lite längre.

Sommartid har man tillgång till en stor och fin utomhusplan med gräsmatta, löparbanor samt en stor grusplan var man kan träna t.ex. kastgrenar. På sommaren samlas alla juniorer i föreningen varje tisdag för gemensam träning och lekfullträning för de allra minsta. Tisdagsträningen skall ge alla möjlighet att på ett roligt och lekfullt sätt få pröva på olika grenar inom friidrotten. Dessutom hålls föreningens träningstävlingar på tisdagar. (IK Falken verksamhetshandbok 2011)

På vintern kan man träna i idrottshallen Sportis, som är belägen helt bredvid utomhusplanen, och i Jakobstads bollhall, Tellushallen. Man delar också upp träningarna i kasthopp och löpinriktad träning. För de allra yngsta ordnas friidrottsskoj i olika skolor i kommunen under vintern. (IK Falken verksamhetshandbok 2011)

1.2.2 FF Jaro

FF Jaro grundades sent under året 1965. Föreningen hade, och har fortfarande, endast fotboll som verksamhet. Jaros representationslag har en plats i den Finska ligan. Jaro steg till ligan första gången 2001. För tillfället fungerar Alexei Eremenko Sr, som anses som en av Jaros bästa spelare genom tiderna, som tränare. Hans spelskjorta, nr 14, är fryst och ingen annan Jarospelare kommer att använda nr 14 i framtiden. (ffjaro.fi)

Juniorverksamheten i FF Jaro är bred. Jakobstadsföreningen har över 400 juniorspelare. För sitt engagemang på juniorverksamheten i föreningen har Jaro fått Sigillföreningsstatus av Nuori Suomi. (ffjaro.fi) Ingmar Juselius, sekreterare för FF Jaro junior, berättar att rekryteringen sker främst då barnen är i 6-7 årsåldern. Jaro skickar ut infobrev till förskolorna och skolorna (åk 1) i Jakobstad. De har något år också haft spelare från representationslaget som varit ute i skolor och berättat om verksamheten. Informationen om verksamheten går också ut via lokaltidningarna och även hemsidan används. Vidare berättar Juselius om verksamheten och dess uppbyggnad; Träningssäsongen inleds i januari och pågår i 10-11 månader för de äldre åldersgrupperna (P9-P17). De yngre brukar nöja sig med nio månader. Verksamheten är likartad året om, men under perioden januari-april tränar man mest. Matcher och turneringar tillkommer i maj-september. I oktober-november är det sparsamt med träningar. Jaro arrangerar själva turneringar för P7-P14. Dessutom deltar lagen i andra turneringar (ex Kokkola Cup).

Målen med juniorverksamheten är tudelad; dels vill föreningen erbjuda alla 6-17-åringar en möjlighet att spela fotboll. Dels försöker de få fram nya spelare åt representationslaget, Liga-Jaro. Det betyder i praktiken att det erbjuds extra träning åt spelare som vill satsa. Träningsmöjligheterna är goda året om för Jakobstadslaget. Juselius berättar om Tellushallen som används flitigt. Dessutom har man tillgång till skolsalar från oktober till maj. Från och med maj och ända till september tränar lagen utomhus på de olika gräsplanerna som finns i Jakobstad. Till Jaros juniorverksamhet är alla 6-17-åringar välkomna. Juselius berättar vidare att Jaro har ganska många flickor med i verksamheten upp till P14 men, tillägger att Jaro inte deltar med något lag i någon flickserie. FC United (Jakobstads damfotbollsförening) har för tillfället inte så bra verksamhet. Juselius anser att deras verksamhet borde få en rejäl ansiktslyftning, och konstaterar att då skulle också stadens flickor få spela mot flicklag från andra orter. (Juselius 2013)

1.3 Föräldrar och ungas samverkan i idrottsmiljöer

Föräldrar vill alltid sitt barns bästa. De vill gärna att deras barn lyckas i det som de är bra på och har talang för. Men när talangen tar för stort fokus från barnets övriga intressen och viljor, riskerar föräldern att göra sitt barn mer skada än nytta. (Thompson 2009 s. 155) Ett vanligt mål med idrotten är att barnen ska lära sig något av den. Många föräldrar poängterar den sociala biten och är glada över att deras barn får nya kompisar via idrotten. Andra viktiga egenskaper som föräldrarna uppskattar är att barnen lär sig att bli disciplinerade, de lär sig samarbeta och ta ansvar. (Eliasson 2011 s. 32 & Hakkarainen et al. 2009 s. 23)

Beteendet hos föräldrarna kan vara avgörande för barnets idrottsupplevelser. Alla föräldrar kan fundera över sitt eget beteende när det kommer till deras barn och barnets idrottssatsning. Hur bra idrottsförälder är man egentligen om/när man skryter till andra: "Det var min dotter som avgjorde på sista sträckan!", eller "Det var min son som gjorde flest mål av alla under turneringen!". Om barnet någon gång misslyckas i en idrottsprestation är det knappast någon som gör stora utläggningar om hur dottern tjuvstartade i 60 meters loppet. Men när ett barn misslyckas, betyder det inte att barnets värde sjunker. En idrottsförälder måste kunna vara nöjd över barnets prestation oberoende om

barnet lyckas eller inte. För det ska inte spela någon roll om 10-åringen vinner eller kommer sist. (Thompson 2009 s. 155)

Aarresola och Konttinen (2012) har undersökt om föräldrarnas påverkan på barnens tävlingsidrottande. I undersökningen kom det fram att föräldrarnas idrottsbakgrund har en stor betydelse för barnets egna idrottsval och idrottsnivå. T.ex. kan nämnas att barn och unga som håller på med tävlingsidrott har med större sannolikhet föräldrar som har en bakgrund som tävlingsidrottare. Föräldrar skapar intresset för en viss idrottsgren hos barnet och även om kompisarna också inverkar, är det föräldrarna som inverkar mest, speciellt för de barn och unga som satsar på tävlingsidrott. Man kan också anta att i ju tidigare ålder ett barn har börjat med en idrottsgren, desto större inverkan har föräldrarna haft. (Aarresola & Konttinen 2012 s. 32) Augustsson frågade i sin doktorsavhandling av barnen som han intervjuade, vad som hade fått dem att börja med just den grenen de höll på med. 76 % ville börja själv, 29 % hade blivit påverkade av kompisar och 18 % hade börjat för att "föräldrarna ville". I svaret framkom inte om dessa 18 procenten var i negativ eller positiv bemärkelse. (Augustsson 2007 s. 89)

Aarresola och Konttinen (2012) fick också fram i undersökningen att det skiljer sig mycket mellan grenarna hur stor inverkan föräldrarna har haft. T.ex. skidåkare och fotbollsspelare har påverkats mest av föräldrarna i valet av idrottsgren. Intressant och värt att notera är att föräldrarnas inverkan verkar minska när det kommer till specialiseringsstadiet i respektive idrottsgren. I undersökningen ansåg hela 18 % av ungdomarna som befann sig i specialiseringsstadiet, alltså det stadiet när man börjar träna grenspecifikt för den valda grenen, att deras föräldrar inte hade haft någon som helst inverkan på deras idrottsintresse. (Aarresola & Konttinen 2012 s. 33)

1.3.1 Den goda idrottsföräldern

För att barnets idrottande skall fungera krävs det mer eller mindre att föräldrarna engagerar sig. Det kan vara allt från att skjutsa till och från tävlingen, köpa utrustning, agera tränare, sköta servicen på hemmafronten (laga mat osv.), fungera som frivillig vid föreningsens träningskvällar etc. 98,5 % av föräldrarna engagerar sig på något sätt i deras barns idrottande. (Aarresola & Konttinen 2012 s. 34) Utan föräldrarna skulle barnidrot-

ten inte förekomma. (Augustsson 2007 s. 96 & Eliasson 2011 s. 32). I undersökningen Föräldrarnas engagemang i barnens idrottsföreningar – myt eller verklighet? (2005) konstaterar man att föräldrar spenderar i medeltal 3,6h/vecka på barnens idrottsföreningar (Wagnsson & Patriksson 2005 s. 46).

Bara i Finland finns 9000 aktiva föreningar och dessa kräver omkring 530000 frivilliga funktionärer, av dessa flertalet föräldrar som ställer upp. (Hakkarainen et al. 2009 s. 15) En förutsättning för att föräldrarna ska ställa upp i föreningslivet är att de har ett genuint intresse för idrotten. Föräldrarna kan delta indirekt i föreningen, alltså de ställer upp på möten och vill aktivt försöka utforma verksamheten i föreningen. Föräldrarna kan också engagera sig genom att skriva in sig som medlemmar i föreningen. (Wagnsson & Patriksson 2005 s. 47)

I en undersökning som gjorts på Oregon University i USA om föräldrarnas deltagande i gymnastik för barn och ungdomar, visade det sig att 70 % av de föräldrar som svarade på frågorna anser att hela familjelivet i stor utsträckning kretsar kring barnets deltagande i gymnastiken och hela 72 % av föräldrarna tyckte att deras personliga liv kretsade mer eller mindre runt gymnastiken. I undersökningen uppger mammorna att de spenderar i medeltal 6 timmar/vecka på gymnastikrelaterade uppgifter, medan papporna spenderar i medeltal 4 timmar/vecka. Å andra sidan uppgav 72 % av föräldrarna att de hur som helst skulle spendera lika mycket tid på sina barn oberoende om barnen sysslade med gymnastik eller inte. (Weiss & Hayashi 1995 s. 45)

En god idrottsförälder uppmuntrar sitt barn till idrott utan att pressa dem. Glädjen till idrotten är det allra viktigaste. (Weinberg & Gould 2007 s. 529) Detta understöds också av läraren och idrottsforskaren Rolf Carlsson, som säger att det är okej att träna bara glädjen konstant är närvarande (Lerner 2011). Nuori Suomis Eija Alaja poängterar att föräldern regelbundet ska fråga om det är roligt utan att ta det för givet (Usva-Vänttinen 2006). Den goda idrottsföräldern uppmärksammar barnets inställning till idrotten. Alla kan inte bli bäst i världen, en del barn vill inte ens hålla på med idrott. Ett vanligt fel föräldrarna gör, är att de försöker leva sina egna drömmar som proffsidrottare genom sina barn, vilket kan leda till att föräldern har svårt att acceptera om barnet en dag meddelar att det vill sluta och pröva på något annat. Gemensamma mål med idrotten som är

upplagt på barnet villkor påpekas som en viktig faktor mot framgång. (Weinberg & Gould 2007 s. 529) En förälder som vill att barnet ”för allt i världen” måste vinna, ser en förlust som världens undergång. Den goda idrottsföräldern ser det positiva och inser att barnet också lär sig saker från förlusten. (Thompson 2009 s. 156-157)

Föräldern är trots allt barnets största trygghet och stöd (Augustsson 2007 s. 100). Barnets må bra-konto måste fyllas på och barnet behöver all stöd från föräldern, speciellt om det har en tuff uppgift framför sig. Om man läser biografier från framgångsrika idrottsstjärnor nämner de snabbt föräldrarnas uppmuntrande stöd och förutsättningslösa engagemang. Att inte ställa krav men ändå se möjligheter och uppmuntra med välvalda ord och handlingar och aldrig gå över barnets egen ambitionsnivå. En förälder som även låter barnet tala och själv lyssnar förbättrar förhållandet. Flera föräldrar kan tro att det är barnets uppgift att lyssna och deras uppgift att prata. Det är bättre att låta barnet berätta om dagens träning än att föräldern kommenterar och kanske i värsta fall hakar upp sig över de negativa detaljerna. Öppna frågor är bättre än att predika eller ställa frågor där svart blir antingen ja eller nej. (Thompson 2009 s. 159-165)

1.3.2 Negativ press från föräldrarna

I artikeln ”Innebörd och utbredning av upplevd föräldrapress i ungas idrott” (2007), har man definierat föräldrapress på följande sätt:

”Unga idrottares upplevelse av otillräcklighet i sitt idrottande, vilket skapats av föräldrars alltför höga uttalade eller outtalade, förväntningar och krav på individen att prestera i idrottsmiljön” (Augustsson & Patriksson 2007 s. 17).

Man måste komma ihåg att de flesta barn är nöjda med att ha med sina föräldrar. Det ger dem trygghet och stöd. Men sen finns det de föräldrar som inte kan bete sig och får sina barn att känna sig dåliga. De hör till klar minoritet, men de förekommer och utgör ett problem. (Augustsson 2007 s. 100) Extrema fall som hänt t.ex. i USA där en pappa misshandlat en annan förälder till döds efter en pojkmatch hör till undantagen. I Sverige har det rapporterats om en idrottspappa som misshandlat sin son efter en tennismatch och hamnat i domstol för det. (Augustsson & Patriksson 2007 s.1) Andra fall där föräldrar lyckats skapa en idrottsstjärna genom att tvinga barnen att träna hårt är den världs-

kända tennisspelaren Andre Agassi som vunnit Australian Open 4 gånger, Wimbledon 1 gång, varit rankad som världsetta år 1995 osv. Men enligt egen utsago hatade Agassi tennis pga. hans pappas beteende och tyckte bara tennis var som ett jobb där man skaffar pengar. Andra kända tennisspelare som gått samma väg som Agassi är systrarna Williams som också drevs på av deras pappa som önskade ett bättre ekonomiskt läge för familjen (Paine 2012).

Tyvärr finns det många ansträngda relationer mellan ett idrottande barn och en idrottsföräldern. Ofta är orsaken att föräldern vill så mycket att barnet ska vinna att det inte är kul längre för barnet. En förälder som driver på och vill för mycket går oftast emot sina egna syften. Barnet känner inte inre idrottsglädje utan tränar för att föräldern vill. Press uppstår och lusten uteblir. (Thompson 2009 s. 159) När barnet tränar eller deltar i verksamhet som de inte vill är risken att det sker en så kallad "drop out", dvs. barnet slutar när de blir lite äldre (Kanters et al. 2008 s. 74). Vidare undersökte Augustsson i sin doktorsavhandling (2007), huruvida upplevd föräldrapress skiljer sig från individuella sporter och lagidrotter. Några stora skillnader syntes inte, dock konstaterades en lite större upplevelse av press från föräldrarna hos barn och unga som håller på med individuella sporter. (Augustsson 2007 s. 117)

Föräldrapress handlar om dåligt beteende hos föräldrarna. Augustsson gjorde även intervjuer med barn och unga och som exempel finns en pojke som känner sig "nere" när hans pappa till varje pris vill att han ska vinna när han spelar tennis. En annan flicka berättar om hennes mamma som ropar åt henne från läktaren att hon ska "Korta upp tyglarna", när hon är på ridtävling. Andra beteenden hos föräldrarna kan vara att de skriker på barnen eller kritiserar och kommenterar prestationer öppet så att till och med andra hör, vilket för barnen är både pinsamt och skamligt. Augustsson anser att dylika beteenden antyder på att föräldrarna vill att deras barn ska vara mycket bättre än vad de är. Föräldrarna kan inte vara nöjda och vill hela tiden att barnen skall prestera lite mer. (Augustsson 2007 s. 108-109) Vissa föräldrar vill satsa så mycket att de skaffar specialutrustning till hemmet så att barnet kan träna en viss egenskap mer, eller så ser de till att barnet deltar i specialläger och kräver extraträning av tränaren (Hakkarainen et al. 2009 s. 32). Värt att notera är att i en Amerikansk undersökning framkom att föräldrarna inte är medvetna om att de ställer så hög press på barnen som barnen upplever (Kanters et al.

2008 s. 72). Om föräldrarna ställer allt för höga krav på sina barn kan det leda till att barnens självförtroende blir lidande och barnet vågar inte tro att det klarar av att prestera något (Augustsson 2007).

Ett skrämmande resultat från doktorsavhandlingen av Augustsson (2007 s. 98) var när han analyserade svaren på frågan *"Vad tycker du om när dina föräldrar tittar på dig när du tränar eller tävlar?"* som fanns i enkäten. Man kan tydligt se att svarsalternativet *"Det vore bättre om de (föräldrarna) inte var där"* ligger klart över medelvärdet över svaren på frågan. Sen var det ganska jämt mellan alternativen *"det gör inget att dom (föräldrarna) är där"* och *"det är bra"*. I en annan undersökning har konstaterats att de som tycker att det vore *"bättre om föräldrarna inte var på plats"*, har större risk att uppleva föräldrapress eftersom föräldrarna engagerar sig mer i barnens idrott än vad barnen skulle önska. (Lee & MacLean 1997 se Augustsson 2007 s. 99) Troligtvis handlar det ändå om väldigt få barn som inte vill att föräldrarna skulle vara på plats eftersom man i undersökningen Press och understöd (2007) kunnat konstatera att endast 4/100 barn inte uppskattade föräldrarnas närvaro (Sedin & Åström 2007 s. 21).

Harwood och Knight, (2009), har undersökt olika faktorer som orsakar stress hos föräldrarna när deras barn deltar i sportevenemang (tävlingar etc.) och som i sin tur kan leda till dåligt beteende hos föräldrarna. Det visade sig att hela 55 % av föräldrarna som svarade på frågorna var nervösa över hur deras barn skulle bete sig när andra människor såg på. En pappa uttryckte det på följande sätt:

Jag tycker det är nervöst att kolla på hans matcher. Jag vill ju att mitt barn ska klara sig bra och att mitt barn ska uppföra sig på ett bra sätt. Som förälder är det så pinsamt när ens barn inte kan bete sig och man inte kan göra något åt det. Det dåliga beteendet grundar sig oftast på frustration av hans egna misstag i sitt spel eller om motståndaren "fuskat". (Harwood & Knight 2009 s. 343)

I en annan undersökning kommer däremot fram att vissa föräldrar tycker att det är lättare att vara förälder till ett idrottande barn då de vet var barnet befinner sig och vad det gör samt att barnet är mer disciplinerat och målmedvetet. (Weiss & Hayashi 1995 s. 45)

1.3.3 Vanliga orsaker till att unga slutar med idrotten

Anledningar till att ungdomar slutar med sin idrott började på allvar diskuteras på 1970-talet (Franzen och Peterson 2004 s. 7). Enligt statistik från Finland över registrerade unga idrottare kan man tydligt se att efter 11-12 års ålder börjar deltagarna drastiskt minska i de olika sporterna (Lämsä & Antonie 2008 s. 4-5). Man pratar om naturlig drop out, vilket betyder att man naturligt slutar när man når en viss ålder p.g.a. andra intressen (Järvinen 2013). Ändå finns det inte enbart en enskild orsak till varför ungdomar väljer att sluta idrotta. I en undersökning som gjorts av KIHU (Kilpa- ja huippu-urheilu) har man kommit fram till att det handlar till stor del om att man inte är lika ivrig längre, intresset försvinner och växelverkan mellan idrottare och de vuxna (tränaren/föräldern) är i obalans. Trivseln har också en stor inverkan. Det kan t.ex. betyda att man känner för stor press eller förväntan från omgivningen. Många trivs inte heller i en allt för tävlingsinriktad miljö. En annan faktor kan förvisso också vara att man hittar andra intressen. (Nuori Suomi 2011)

I undersökningen ”Varför lämnar ungdomar idrotten?” (2004) kom man fram till att det finns olika orsaker. Det finns yttre och inre orsaker. Yttre orsaker såsom var föreningen är placerad geografiskt eller om man är invandrare verkar helt sakna betydelse. Samma sak gäller könet. Däremot har goda sociala relationer i föreningen en stor betydelse om man väljer att fortsätta med idrotten eller inte. Även ledaren har stor betydelse. Det tycks ändå inte spela någon roll om man håller på med andra aktiviteter. Det visade sig också att både pojkar och flickor tar avstånd till idrotten när kraven på skoluppgifter blir större och större. Årskurs åtta brukar vara en kritisk period som ofta bestämmer om man fortsätter eller slutar. Pojkar brukar ha en större tendens att sluta än flickor just i 14-årsåldern. Den vanligaste orsaken är att man slutar för att det inte är roligt längre eller för att kompisarna slutar. (Franzen och Peterson 2004 s. 5-6 och 29)

Ur intervjuerna i undersökningen ”Vilka stannar kvar och varför?” (2008) framkom det att tävlingsmomentet är en motiverande orsak till varför man vill fortsätta med sin idrott. Tävlingsmomentet ger utmaning, kamp, spänning och prestation som upplevs som lustfyllt. Andra orsaker till varför man blir kvar är träningskompisar, eftersom det är roligt att dela upplevelser med andra som är i samma situation. En flicka i undersök-

ningen anser också att idrotten är ett sätt att slappna av och tänka på annat än skolarbeten och dylikt. (Riksidrottsstyrelsen 2008 s. 30-36)

1.3.4 Pengar och idrott

Föräldrarna lägger ut mycket pengar på deras barns idrottande. Ju högre upp i åldrarna barnen kommer desto mer kostar det. Vanliga kostnader idrotten för med sig är medlems- och utrustningsavgifter, resekostnader samt övrig avgifter dit exempelvis försäljning av lotter hör. (CMA 2003 s. 10)

I Christian Augustssons doktorsavhandling (2007) har han fått fram resultat som tyder på att barn och unga som håller på med idrottsgrenar som klassas som dyra idrottsgrenar, känner mer press än barn och unga som håller på med ”billiga” idrottsgrenar. Som dyra idrottsgrenar räknas t.ex. ridsport, golf, tennis, simning (mest pga. höga resekostnader) osv. Till de billigare idrottsgrenarna hör bl.a. friidrott och fotboll. Augustsson konstaterade i sin slutdiskussion att de barn och unga som i enkäten hade svarat att de höll på med en idrott för att *föräldrarna ville* höll 18 % på med simning eller golf, alltså de sporter som ansågs som dyrare. (Augustsson 2007 s. 115)

Liknande tabell hittas från finländska studier där man tagit reda på hur mycket en viss idrottsgren kostar per år för föräldrarna från att barnen fyllt 6 tills de är 18 år. I denna tabell ser man tydligt att materialsporten längdskidåkning är den allra dyraste grenen medan friidrott och korgboll hör till de billigaste grenarna. (Hakkarainen et al. 2009 s. 33) Ju äldre barnen blir desto högre blir kostnaderna för föräldrarna (Hertting 2009 s. 15)

I undersökningen Valuta för pengarna (2009) som gjorts av professor Krister Hertting, togs bland annat reda på vad föräldrarna tyckte om kostnaderna för barnets deltagande i idrottsgrenar. Man frågade genom enkäter var gränsen låg för att vara för dyrt. Av resultatet kan man läsa att 74 % av föräldrarna tyckte att kostnaderna var för höga. En fjärdedel av föräldrarna uppgav att de skulle kunna betala mer för barnets idrottande. (Hertting 2009 s. 19)

2 SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR

Syftet med undersökningen var att få en djupare bild av förekomsten av negativ föräldrapress i idrottssammanhang i Jakobstadsregionen så att idrottsinstruktörer i framtiden kan vara medvetna om fenomenet. Respondenterna i undersökningen är aktiva och före detta aktiva tävlingsidrottare födda 1988-1993, som har representerat en idrottsförening i Jakobstadsregionen. I enkätundersökningen får de reflektera över sina upplevelser av föräldrarnas engagemang i deras idrottande under deras aktiva tävlingskarriär. Arbetet har två forskningsfrågor som utarbetats från syftet:

1. Vilka faktorer *leder till* upplevelse av negativ föräldrapress i idrottssammanhang?
2. Hur ser en god samverkan ut mellan idrottaren och idrottsföräldern i idrotts-sammanhang?

3 METOD

Metoden i detta arbete utgjordes av en kvantitativ undersökning med inslag av kvalitativa drag. I en kvantitativ undersökning omvandlas materialet till siffror (Kalman & Lövgren 2012 s. 29). Kvantitativa metoder är formaliserade och strukturerade. De definierar vilka förhållanden som är av speciellt intresse utifrån de frågeställningar som valts till arbetet (Holme & Solvang 1997 s.14).

En kvalitativ undersökning går ut på att man försöker förstå hur individer föreställer sig omgivningen känslomässigt, upplevelsemässigt och hur erfarenhet påverkar hur fenomenet upplevts. Kvalitativa undersökningar har ett intresse av att försöka förstå det individuella, unika, det som särskiljer sig från det normala. (Hassmén & Hassmén 2008, s. 104-105)

Studien klassas som en retrospektiv studie vilket innebär att man tittar tillbaka på den tiden som varit och försöker återge upplevelser från förut (Svenska Akademien 2011).

3.1 Urval

För att skapa ett urval har klusterurval valts till undersökningen. Detta innebär att man väljer ut en grupp som lämpar sig för undersökningen. Från den utvalda gruppen väljer man åter ut en grupp som lämpar sig ännu bättre för undersökningen, osv. (Holme & Solvang 1997 s.186) Undersökning gjordes på en ort i Svenskfinland för att frågorna till enkäten skulle kunna vara på svenska. Jakobstadsregionen blev vald till undersökningsområde eftersom liknande undersökning inte har gjorts tidigare i samma trakt.

Klusterurvalet:

1. Svenskfinland
2. Österbotten
3. Jakobstad med omnejd (Jakobstad, Pedersöre, Kronoby, Larsmo och Nykarleby)
4. Idrottare (Aktiva och de som inte tävlar längre)
5. Födelseår: 1988-1993
6. Varit aktiva tävlingsidrottare vid 15 års ålder i en förening i Jakobstadsregionen
7. Individuella idrottare och lagidrottare

3.1.1 Målpopulationen

Målpopulationen är en bestämd grupp av enheter som ingår i undersökningen. Variabeln är det som undersöks i undersökningen. (Hassmén & Hassmén 2008 s. 297) I denna undersökning var målpopulationen 1988-1993 födda aktiva eller före detta tävlingsidrottare i Jakobstadsregionen. Denna åldersgrupp valdes ut för att det etiskt är både bättre och lättare att komma i kontakt med myndiga personer, än med personer som är underåriga. Äldre personer kan på ett annat sätt reflektera över begreppet föräldrapress och hur de har upplevt sina föräldrar genom åren som tävlingsidrottare. Idrottarna bör ha varit aktiva i en idrottsförening i Jakobstadsregionen. Det var viktigt att både män och kvinnor var representerade i undersökningen. För att begränsa urvalet ska de som inte längre tävlar aktivt varit tävlingsidrottare ännu vid en ålder av 15.

Variabeln som undersöktes var unga idrottares upplevelser av idrottsföräldern i idrottssammanhang. För att hitta enheter till undersökningen användes föreningars hemsidor för att hitta aktiva tävlingsidrottare och för att hitta före detta tävlingsidrottare gicks gamla resultat från 2003-2008 igenom.

3.2 Enkäten och insamlandet av data

Eftersom både kvantitativa och kvalitativa metoder användes bestod enkäten (se bilaga 2) som skickades ut till deltagarna av 17 flervalsfrågor och 4 stycken öppna frågor. För att få bra frågor till enkäten har ett par lämpliga frågor valts från enkäten i Christan Augustssons doktorsavhandling (2007). Nya frågor gjordes också för att lämpa sig både till målgruppen och till undersökningen. Nya frågor är frågorna 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8b, 11b och 20. Resten är Augustssons.

Enkäten i denna undersökning fylldes i på webben under tidsperioden 22–29.9 2013. För att få ut informationen till undersökningsobjekten användes privata meddelanden på Facebook, eftersom de flesta är aktiva där dagligen. Syftet med undersökningen förklarades och hur allt kommer att gå till i ett följebrev (se bilaga 1). Sen fick var och en själva ta beslutet om de ville svara på frågorna som finns i webbenkäten. 70 personer fick förfrågan om de ville svara på enkäten. När det var 1 dygn kvar innan enkäten

stängdes, skickades en påminnelse till samtliga utvalda deltagare (se bilaga 3). Påminnelsen skickades ut via Facebook.

En förutsättning för att en webbenkät skall vara genomförbar är att enheterna har tillgång till dator och internetuppkoppling (Trots 2012 s. 136). Den webbenkät som användes i denna studie fanns på adressen www.webbenkater.com. Det fanns möjlighet att få en helhetsbild av alla svar. Sidan räknade ut procenten och ritade upp tabeller. Alla svar kan dessutom laddas ner skilt som en PDF-fil för att kunna analysera ett specifikt svar mer ingående.

Artiklar till den teoretiska referensramen har hittats från databaserna [via databaserna EBSCO Academic Search Elite, SPORTDiscus with full text och Google Scholar](#).

3.3 Analysering av data

För analys av data räknades procenten och medeltal ut från de kvantitativa frågorna. Microsoft Office Excel 2007 programmet användes för att göra upp diagram och tabeller. 17 frågor i enkäten var såkallade frågor med flervalsalternativ. På vissa av frågorna har man fått välja flera alternativ, medan på andra var endast ett alternativ valbart.

De kvalitativa frågorna analyserades via innehållsanalysen som försöker hitta vanliga förekommande teman. Den tematiska analysen var både teoristyrd och induktiv. Den teoristyrda delen kommer att återspeglas från teoridelen som tagit upp bland annat pengar och drop out. Den induktiva tematiska analysen är öppen för att hitta nya teman och mönster som inte skrivits om i teoridelen. (Hassmén och Hassmén 2008 s. 349) I undersökningen var de öppna frågorna 4 till antal. Av dessa var 1 obligatorisk.

3.4 Etiska aspekter

Undersökningar som görs på människor krävs att forskaren visar respekt för de mänskliga rättigheterna. Forskningsobjekten har rätt att veta vad det forskas om och ska själva få bestämma om de deltar eller inte. Anonymitet är också en mycket viktig aspekt i

forskningen. (Holme & Solvang 1997 s.32) Deltagande i undersökningen är frivillig. (Hansagi & Allebeck 1994 s.18-19)

Undersökningen är gjord efter god forskningssed som skrivs om i boken Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder (2008 s. 382). Åtta (8) punkter räknas upp:

1. Du skall tala sanning om din forskning.
2. Du skall öppet redovisa metoder och resultat.
3. Du skall öppet redovisa kommersiella intressen och andra bindningar.
4. Du skall medvetet granska och redovisa utgångspunkter för dina studier.
5. Du skall inte stjäla forskningsresultat från andra.
6. Du skall hålla god ordning i din forskning (dokumentation och arkivering).
7. Du skall inte bedriva din forskning på sådant sätt att andra människor kommer till skada (försökspersoner).
8. Du skall vara rättvis i din bedömning av andras forskning.

I praktiken berättades åt alla berörda parter vad som behandlas i undersökningen och vilket syfte forskningen hade. När undersökningen var gjord, redovisades resultaten i examensarbetet. Resultat från någon annans forskning kommer inte att användas bara för att få denna undersökning att se bättre ut. Personer som deltog i undersökningen skulle inte ta illa upp av frågorna och om en person valde att inte delta i undersökningen så respekterades detta eftersom deltagandet var frivilligt. Alla fick svara på undersökningen anonymt. I undersökningen refererades till källor som användes för att ta reda på fakta. Böcker, artiklar, nätsidor och allt material som användes i teoridelen redovisars i sin helhet i slutet av examenarbetet (se källor).

Innan enkäterna skickades ut har de granskats och godkänts av Arcadas etiska råd. Enkäterna skickades ut till personer födda 1988-1993, som är eller har varit aktiva tävlingsidrottare. Ungdomarna fick svara på enkäten anonymt, och eftersom frågorna fanns på nätet så var det omöjligt att ta reda på vem som svarat hur och vad. När all data hade samlats sparades alla svar som pdf-filer på datorn. Materialet sparas i tre år

Överlag när man gör forskning på människor måste man fundera på nyttan med undersökningen. Undersökningen kan i värsta fall orsaka mer skada än nytta. (Hansagi & Allebeck 1994 s. 16)

Det är inte bara själva undersökningen och informationen till undersökningspersonerna som ska vara etiskt korrekta. Själva samlandet av materialet och hänsynen till andra forskares resultat skall också behandlas etiskt korrekt. T.ex. ska man inte skriva resultatet felaktigt från en tidigare forskning som eventuellt kunde gynna ens egen forskning. Man har också skyldighet att uppge rätt källa efter allt man använder som hjälp för forskningen. (Hassmén & Hassmén 2008 s. 382-385)

Arcadas mall för god vetenskaplig praxis vid skrivandet av examensarbete samt Arcadas skrivguide för examensarbete har använts. (Studieguide 2013)

3.5 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet handlar om observationers stabilitet, pålitlighet, förutsägbarhet, tillförlitlighet och mätteknisk precision. Säkerheten och noggrannheten i mätningen är reliabilitets viktigaste aspekt. Detta oberoende om undersökningen mäter det som var meningen att mätas. För att testa reliabiliteten på ett mätinstrument bör man testa instrumentet flera gånger och sedan räkna ut ett samband. (Hassmén & Hassmén 2008 s. 124) Största delen av denna studies enkätfrågor har använts i Christian Augustssons doktorsavhandling och reliabiliteten på dessa frågor är god eftersom Augustsson utfört en pilotstudie (Augustsson 2007 s. 79). De frågor jag själv skrivit har endast språkgranskats för att innebörden inte skall misstolkas. Reliabiliteten på dessa frågor är troligtvis ändå lägre eftersom ingen pilotstudie genomförts.

Reliabilitet är ett begrepp som används mest vid kvantitativ forskning (Hassmén & Hassmén 2008 s. 135). I denna studie ingick även kvalitativa metoder i form av de öppna frågorna i enkäten. I boken Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder (2008 s. 136) talar man om intern och extern reliabilitet. Hög intern reliabilitet innebär att man får fram liknande svar av flera enheter och hög extern reliabilitet betyder att en annan fors-

kare som använder sig av samma fråga får ett ungefärligt liknande svar. Den interna reliabiliteten i denna undersökning kan klassas som god.

Validitet innebär att man mäter det som är tänkt att mäta (Hassmén & Hassmén 2008 s. 137). Denna undersöknings syfte var att få en djupare bild av upplevelse av negativ föräldrapress i idrottssammanhang. För att ta reda på upplevelsen ville studien veta vilka *faktorer* som leder till upplevd negativ press. Som motvikt till detta undersöktes också hur en god samverkan ser ut mellan idrottaren och föräldern i idrottssammanhang. Till enkäten valdes de frågor som passade bäst in på forskningsfrågorna. En god validitet kan påverkas av flera faktorer:

1. Tids- och historieeffekter: om något inträffar utanför undersökningen som påverkar hur enheterna svarar
2. Mognadseffekter: förändring som sker hos enheterna under studiens gång, t.ex. trötthet, ålder, hunger, emotionell mognad
3. Testnings- och ordningseffekter: om enheterna mäts flera gånger
4. Instrumentella förändringar: om mätmetoden ändrar struktur under studiens gång
5. Urval: brister i urvalet
6. Bortfall: motivation att fylla i enkäten, hälsotillstånd osv.
7. Deltagar- ledareffekter: sådana förväntningar som både deltagarna och ledarna har av undersökningen (Hassmén & Hassmén 2008 s.138-142)

4 RESULTAT

I detta kapitel kommer resultatet från enkätundersökningen att klargöras.

Sammanlagt har 41/70 utdelade enkäter mottagits varav två fick exkluderas eftersom alla resultat inte hade registrerats. 22 stycken kvinnor och 17 stycken män har deltagit i undersökningen. Först kommer enheternas bakgrund att presenteras och sen fortsätter presentationen av svaren som stöder forskningsfrågorna. Alla resultat är omräknade till procent (%).

Urval	Antal/ %
Utdelade	70
Returnerade	41
Refuserade	2
Användbara	39
Användbara %	95,1 %

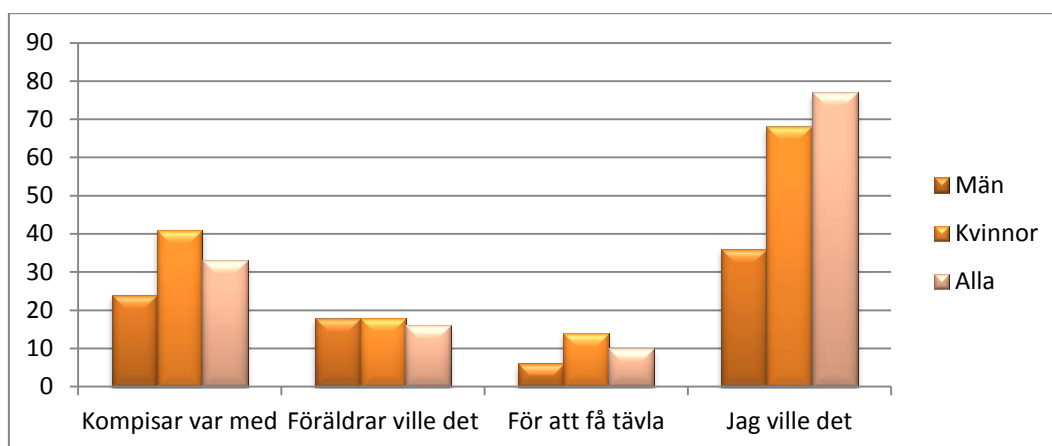
4.1 Undersökningsobjektens bakgrund

Sammanlagt svarade 39 personer på enkäten. Fördelningen mellan könen var rätt så jämn. 22 stycken (56 %) kvinnor svarade och 17 stycken (44 %) var män. Födelseåret på de personer som deltog i enkäten skulle ligga mellan 1988 och 1993. 12 av de som svarade var födda 1991, vilket gör 1991 till det vanligaste förekommande födelseåret. Endast 4 stycken (24 %) av männen hade slutat medan 14 stycken (76 %) fortfarande var aktiva. Fördelningen bland kvinnorna var jämn, alltså 50 % vardera.

Av de som svarade var 17 stycken (44 %) friidrottare. Minst svarade lagidrottare som bara var 6 stycken (15 %). Som lagidrott menas ishockey eller fotboll. Längdskidåkarna utgjorde 41 % av deltagarantalet alltså 16 stycken. Majoriteten av deltagarna har hållit på med tävlingsidrott 10 år eller mer (62 %). Av männen uppger hela 71 % att de hållit på med tävlingsidrott i 10 år eller mera. Endast 3 % av deltagarna har hållit på med tävlingsidrott i 1-5 år. Det nästvanligaste alternativet är 5-10 år och dit anser 36 % av deltagarna sig höra. Mästerskapen delades in i tre (3) grupper. Distriktsmästerskap, finska

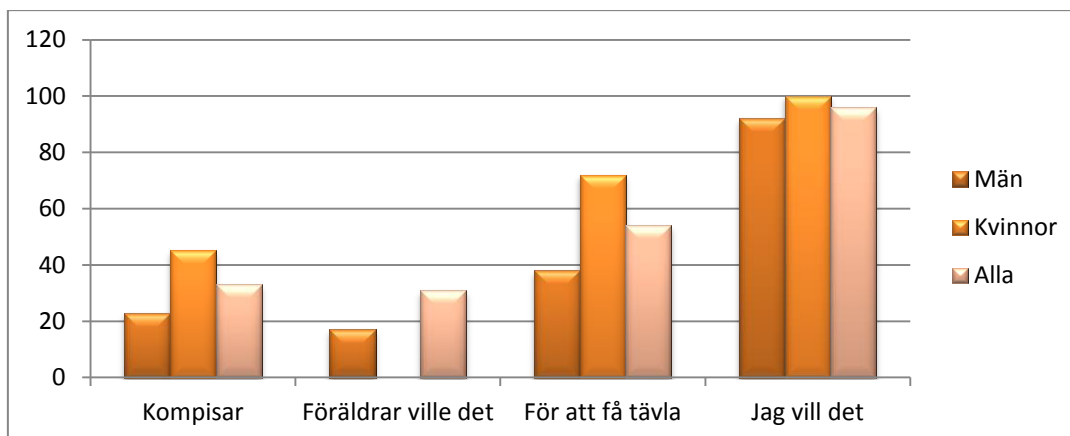
mästerskap och internationella stortävlingar. Samtliga deltagare har varit på FM-nivå. 64 % uppger att de deltagit i finska mästerskap och 36 % har deltagit i internationella mästerskap. Till de internationella mästerskapen hör t.ex. landskamper, nordiska mästerskap, världsmästerskap och olympiska spel.

Orsaker till varför man börjat med idrotten är många. De flesta (77 %) deltagare i undersökningen har ansett att de börjat med idrottsgrenen för att de själv ville det. 46 % började för att föräldrarna ville det. Av de som valt att kryssa i fältet som anger att de börjat för att föräldrarna vill det, har 50 % slutat tävlingsidrotta. Av dem är det endast 1 person som bara kryssat i det ovan nämnda alternativet. Från det öppna fältet har även 4 stycken skrivit att de börjat för att de äldre syskonen redan höll på med idrotten. Endast 10 % har valt att kryssa i svarsalternativet ”För att få tävla”. De kvinnliga deltagarna har påverkats mer av kompisar (41 %) till att börja med idrotten jämfört med männen (24 %).

Tabell 1. Resultaten i procent. Varför började du med din idrottsgren? (Kryssa i flera rutor om du vill)

Undersökningen tog upp orsaker till varför man valt att fortsätta idrotta. 96 % har angett att de fortsatt för att de själva ville det. Det är också vanligt att man fortsatt för att man vill tävla (54 %). Endast 17 % har fortsatt delvis för att deras föräldrar ville det. Anmärkningsvärt är att det resultatet har angetts endast av män (31 %). Inga kvinnorna har uppgett att de fortsatt för att föräldrarna har velat det. Skillnaderna mellan män och kvinnor är rätt så stora. Utöver dessa resultat hade också 4 stycken valt att utveckla svaren med egna svar. Någon har skrivit att de fortsatt ”För att bli bra” en annan skriver att idrotten ”Ger välbefinnande”.

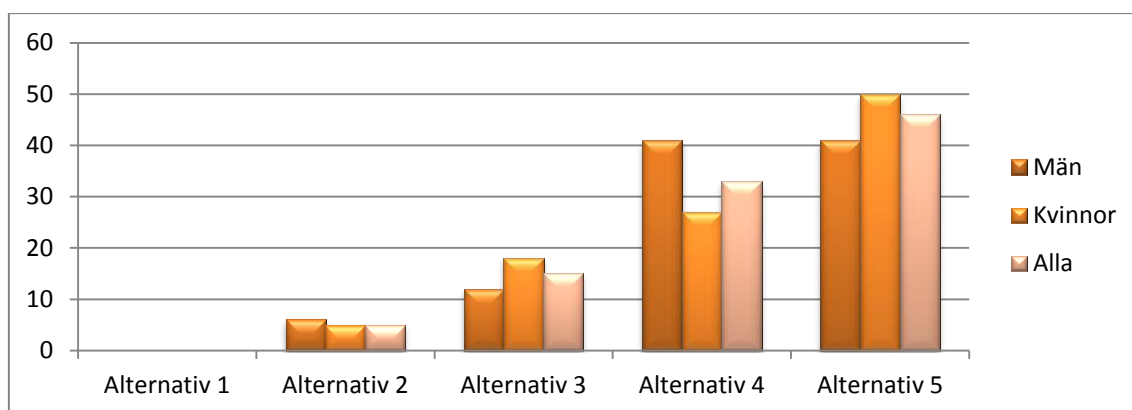
Tabell 2. Resultatet i procent. Varför har du fortsatt med din idrottsgren? (Kryssa i flera rutor om du vill)?

Den allra vanligaste orsaken till varför man slutat beror på att man börjat jobba eller studera (53 %). Detta svarsalternativ var överlägset vanligast hos männen (100 %). 47 % uppger att de slutat pga. skador. Detta svarsalternativ var vanligast hos kvinnor (55 %). 2 stycken, samtliga kvinnor, uppger att de slutat pga. att pressen utifrån varit för stor. Den ena höll på med skidåkning medan den andra har satsat på friidrott. 2 stycken har kompletterat svaren med egna svar. Båda svaren avslöjar att idrotten tagit för mycket tid och man har velat satsa på annat.

4.2 Vilka faktorer leder till upplevelse av negativ föräldrapress i idrottssammanhang?

I detta kapitel presenteras resultaten från flervalsfrågorna först och sedan följer de öppna frågorna.

Föräldrarnas kommentarer över en idrottsprestation som varit misslyckad är inte alltid helt positiva. Endast 46 % av deltagarna uppger att de aldrig upplevt att föräldrarna kommenterat deras idrottsprestation negativt. 54 % har däremot mer eller mindre någon gång upplevt att föräldrarna sagt något som uppfattats som negativt.

Tabell 3. Resultatet i procent. Dina föräldrar brukar/brukade kommentera din idrottsprestation på ett negativt sätt om du misslyckats.

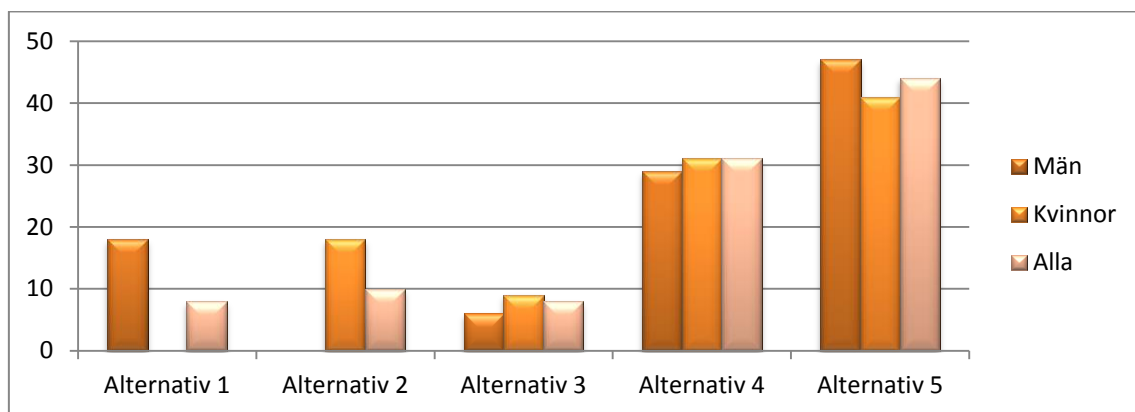
Detta resultat stöds från de öppna frågorna där många påpekar att speciellt mamma kommenterar en misslyckad insats negativt. Mammas negativa kommentar beror ofta på att hon inte kan något om idrotten och därför inte heller förstår att man ibland presterar sämre:

- Jag har aldrig upplevt föräldrapress, utan det har alltid varit på mina egna villkor. En gång blev jag så besviken efter en tävling att jag började gråta, och när pappa såg det blev han skitarg och sa att ifall jag gråter när jag idrottar så kan vi lika gärna lägga av. Han menade alltså att han stöder mig bara om jag har roligt och trivs med det jag gör. Fastän mamma aldrig haft press på mig, så märks det nog bättre på henne vad hon tycker om min prestation, eftersom det skiner igenom i hennes frågor och kommentarer. Men jag tror det beror på att hon inte kan förstå att alla har sämre och bättre dagar, och de som håller på nu i 20års åldern är alla duktiga, så det märks direkt om man inte har en toppendag.

41 % av deltagarna uppger att de aldrig upplevt press från föräldrarna. Nästan hälften av har valt att kryssa i alternativet ”Nej, sällan” (49 %). 10 % upplever att de ibland känt press. Av dem är 9 % kvinnor och 12 % män. I praktiken betyder det 2 stycken män och 2 stycken av kvinnorna. Grenarna rör ishockey och friidrott. Endast 1 av dem är inte längre aktiva tävlingsidrottare. Av männen upplever 35 % att de aldrig känt press medan 52 % anger att de sällan känt press.

69 % upplever att deras föräldrar tyckte att de är tillräckligt bra i sitt idrottande och 31 % upplevde att föräldrarna inte varit helt nöjda. 5 % har valt siffran nummer 3 vilket motsvarar att de har upplevt att deras föräldrar nog gärna hade sett att de lagt lite mera tid på sin idrott. En av dem som valde att kryssa i siffran tre hade också valt svarsalternativ ”Ja, ibland” i fråga 11a. Det allra vanligaste svarsalternativet är det som tyder på att föräldrarna är nöjda med hur mycket tid man lägger på sin idrott (72 %).

Att delta ibland i idrotten för att föräldrarna ville det, verkar vara rätt så vanligt. Ur tabellen ser man att speciellt männen (18 %) har uppgett att de mycket ofta har deltagit för att göra föräldrarna glada. Bland alla deltagare uppger inte ens hälften att de aldrig deltagit för föräldrarnas skull.

Tabell 4. Resultatet i procent. Du deltar/deltog ibland i idrotten för att dina föräldrar vill/ville det. 1=Stämmer helt 5=stämmer inte alls

Resultatet förtydligas av kommentarerna under:

- Ibland om man själv var inne i en tung period, tävlingarna och träningarna var tunga att utföra, kändes det bara jobbigt ifall en förälder påpekade "ska du inte fara på någon länk idag". Jag visste att jag egentligen borde fara, men ibland var det bara tungt att fara iväg på träningen.
- Det är förstås viktigt att ha stöttande föräldrar då man idrottar men ibland blev deras engagemang bara jobbigt och lite ångestframkallande. Vissa gånger kändes det som att föräldrarna tog det mera på allvar än man själv gjorde vilket påverkade motivationen negativt.

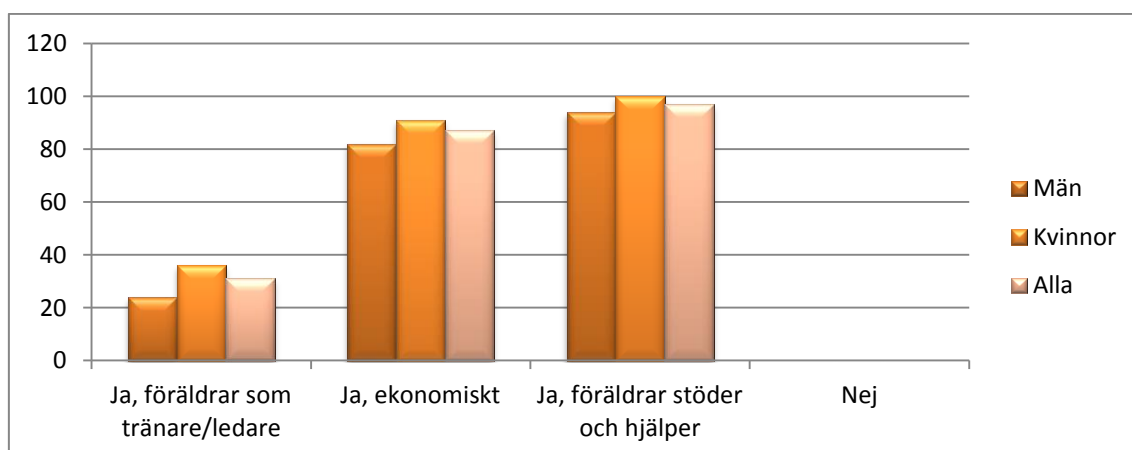
De som upplevt det jobbigt eller svårt när föräldrarna varit närvarande, har fått specificera sig djupare varför det känts jobbigt och svårt och det genomgående svaret är att man tyckt att det varit jobbigt är för att man känt att man borde prestera för att föräldrarna lagt ner så mycket tid och pengar så då tycker man att man borde "betala tillbaka" genom fina resultat:

- För att det på något sätt har känts som att jag måste prestera när pappa är med. Att han lagt ner så mycket tid och pengar på mig och min idrott att jag måste 'betala' tillbaka i form av att prestera bra på tävlingar.

- Jag har ibland känt en press att prestera åt mina föräldrar, eftersom de varit där hela tiden och hjälpt mig ekonomiskt har jag känt som en skyldighet att visa att deras stöd inte varit förjäves. Dock vet jag att de tyckt lika mycket om mej vare sig jag presterar bra eller dåligt
- att mamma & pappa satsat mycket tid & pengar på min idrott gjorde det svårare att sluta

4.3 Hur ser en god samverkan ut mellan idrottaren och idrottsföräldern i idrottssammanhang?

Majoriteten (97 %) av deltagarna i denna undersökning har uppgett att deras föräldrar stöder och hjälper dem i deras idrottande. Det är minst vanligt att föräldrarna fungerar som tränare eller ledare (31 %). 5 personer har inte kryssat i alternativet ”Ja, ekonomiskt” på fråga 9. 3 av dem är skidåkare och 2 av dem fotbollsspelare.

Tabell 5. Resultatet i procent. Har dina föräldrar ställt upp för dig i ditt idrottande? (Kryssa i flera rutor om du vill)

69 % har uppgett att deras föräldrar alltid kommer med och stöttar dem under match eller tävling. Ingen har svarat att föräldrarna aldrig skulle komma med. Sammanlagt har 3 % svarat att deras föräldrar sällan följt med på match eller tävling. Av kvinnorna uppger 82 % att de alltid haft med sina föräldrar på match/tävling jämfört med männens 53 %.

Att ha med sina föräldrar vid match och tävlingstillfälle, verkar vara ett mycket vanligt fenomen. 100 % av kvinnorna har svarat att föräldrarna alltid följer med. Bland männen

var det mer utspritt, även om alternativ samma svar vann överlägset med 82 %. 3 stycken uppger att deras föräldrar sällan följer med på match.

Deltagarna i undersökningen verkar också uppleva att deras föräldrar är intresserade av deras idrottande. 92 % tycker att deras föräldrar alltid är intresserade. Endast 2,5 % uppger att ibland kunde föräldrarna vara mer intresserade. När man läser igenom kommentarerna kan man tydligt märka att det är pappan som har varit den som ”förstått” sig på sporten och där av visat störst intresse. Han har varit den som man snackat taktik med och han som skött materialet. Pappan har också varit den som själv hållit på med idrottsgrenen och vetat vad som krävs för att bli bra. Mamma har överlag varit den som fungerat mera som hejarklack och tagit hand om det praktiska såsom mat och tvättning av kläder. Oberoende har man nog upplevt stöd från båda.

En typisk kommentar såg ut såhär:

Pappa som har förr tävlingsidrottat är mera stöttande och förstår sig bättre på själva tävlingsmomentet. Han är stöttande och kan ge både positiv och byggande kritik som man kan dra nytta av i kommande tävlingar, t.ex. teknikråd eller taktiska detaljer.

Mamma har aldrig hållit på med tävlingsidrott och vet kanske inte hur man reagerar på olika kritiska uttalanden. Ibland kan hon ge väldigt negativa kommentarer. "Jasså du vann inte honom" eller "Int gick de ju riktigt bra idag heller". När de går bättre resultatmässigt så är hon lugn med kommentarerna, men då det har gått sämre kan man nog få höra någon kommentar.

Mina föräldrar är väldigt sällan på plats och ser på när jag tävlar. Pappa är det som i huvudsak kan komma och se på, mamma är nästan aldrig med. Där av kan hennes kommentarer störa en ännu mera då hon inte änns följer med, men vill ändå kommentera.

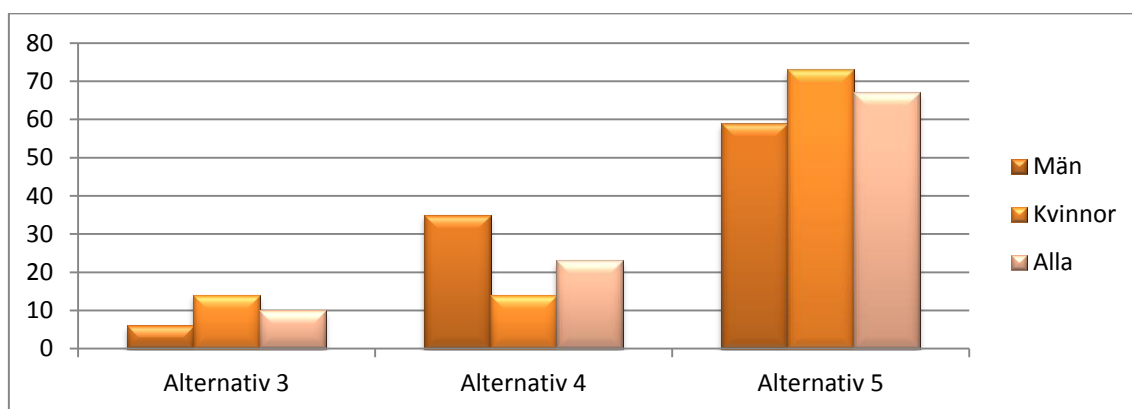
Andra kommentarer är:

- Inga stora skillnader men pappa hade mer ansvar materiellt sett.
- Pappa mera aktivt med och mera insatt i sportandet.
- pappa sköter det ekonomiska medan mamma är med och stöttar och hjälper till på andra sätt.
- Pappa har mer fungerat som tränare/serviceman medan morsan mera varit hejarklack.
- Pappa engagerad i laget, i övrigt nej.
- Pappa som har förr tävlingsidrottat är mera stöttande och förstår sig bättre på själva tävlingsmomentet. Han är stöttande och kan ge både positiv och byggande kritik som man kan dra nytta av i kommande tävlingar, t.ex. teknikråd eller taktiska detaljer.

Den genomgående vanligaste kommentaren är att man tycker att det är roligt att föräldrarna är med speciellt när det har gått riktigt bra för då har man någon att dela glädjen med. En annan vanlig kommentar är att det känns bra när föräldrarna är med för de stöttar en, både när det går bra och mindre bra.

- Självklart är det alltid roligt om man lyckats bra på en tävling så att man kan dela glädjen med föräldrarna. Men det är också skönt med föräldrarnas stöd och närvaro när prestationen varit dålig och man misslyckats. Så att man kan diskutera och fundera över vad som gick snett så att man kan göra på ett annat sätt följande gång.
- Att prestera bra med föräldrarna på plats är alltid kul. Mitt första landslagsuppdrag bevittnade mina föräldrar vilket jag upplevde på ett bra sätt även om resultatet och prestationen i sig var väldigt dålig och jag var missnöjd med den i sig.
- Jo absolut. När nervositeten blev för stor var det bra att någon av föräldrarna var där och lugnade ner mig och hjälpte mig att fokusera på det väsentliga.
- När det har varit stora mästerskap, ex FM så har de varit kul att dela framgången med dem.

Enligt tabellen nedan, är det inte vanligt att man blir nervös av föräldrarnas närvaro. Detta stöds också av de öppna frågorna (längre ner) där man uppger att föräldrarnas närvaro ger trygghet.

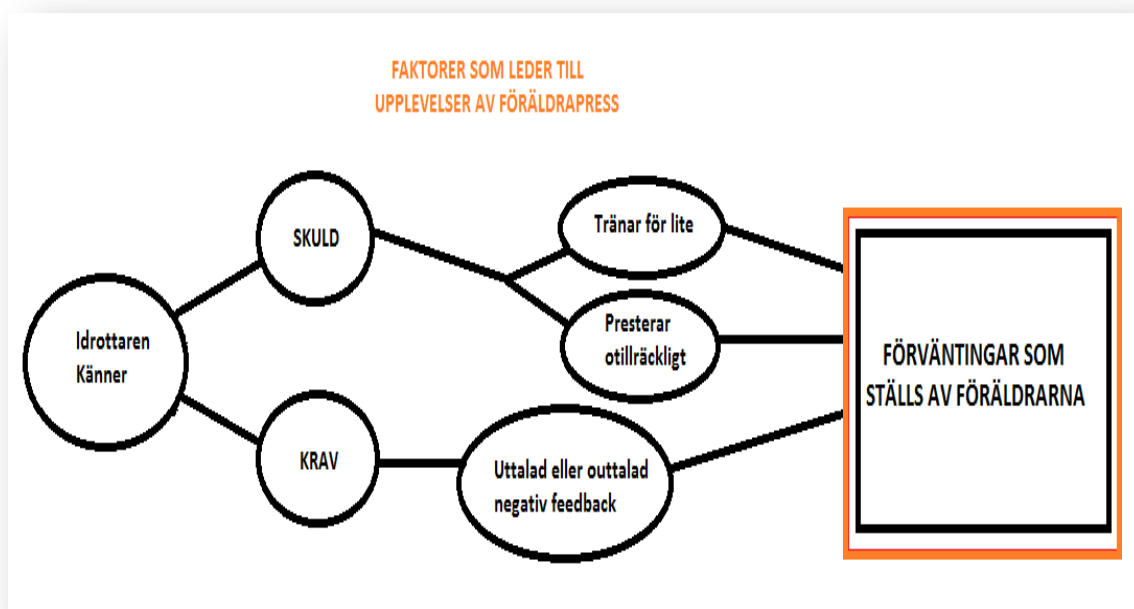
Tabell 6. Resultatet i procent. Du blir/blev nervös om dina föräldrar är/var med på träning/tävling/match.

4.4 Sammanfattning

Kort sammanfattat kan man tydligt se att press från föräldrarna förekommer även om man inte uppgett att man känner föräldrapress som undersöktes om i fråga 11b. Upplevelser av föräldrarnas förväntningar syns i att:

- idrottaren anser att föräldrarna har högre målsättning än man själv

- man tränar för att tillfredsställa föräldern
- föräldrarnas givmildhet i form av pengar och tid, gör att man vill betala tillbaka

Figur 2. Översikt resultatet. Här kan man se att förväntningar från föräldrarna har en stor avgörande roll om idrottaren känner press. Idrottaren känner skuld då man presterat otillräckligt eller tränat för lite. Idrottaren känner krav pga. uttalad eller uttalad negativ feedback eller beteende från föräldrarna. Allt bottnar i förväntningar av föräldrarna.

Figur 3. Översikt på resultatet. Figuren visar idrottarens upplevelse av positivt stöd från föräldrarna, på vilket sätt idrottsföräldrarna visar stödet och det leder till att idrottaren uppskattar idrottsföräldrarnas beteende.

- Föräldrarnas stöd och hjälp viktigt
- ”Delad glädje – dubbel glädje”, sägs det! I detta fall verkar det också stämma.
När man får dela glädjen med föräldrarna från en god idrottsprestation känns det bra

5 DISKUSSION

Diskussionsdelen innehåller resultatdiskussion, metoddiskussion, övrig diskussion samt sammanfattning. I resultatdiskussionen, som granskar resultaten kritiskt, går jag också tillbaka till mina forskningsfrågor som var:

Vilka faktorer leder till upplevelse av negativ föräldrapress i idrottssammanhang?

I metoddiskussionen granskas den använda metodens lämplighet för studien. Diskussionen behandlar också igenom enkäten grundligt; vad som var bra och vad som kunde ha varit bättre. Slutligen följer en diskussion på vidare forskning och arbetsrelevans.

5.1 Resultatdiskussion

I resultatdiskussionen diskuteras de resultat som är mest häpnadsväckande enligt vad som kommit fram ur resultaten. De kvantitativa frågorna stödas av svaren från de kvalitativa öppna frågorna.

5.1.1 Undersökningsobjektens bakgrund

Samanlagt svarade 57,7 % på undersökningen. Bortfallet låg på 42,3 %. Vilket kan klassas som ett lågt bortfall eftersom att man i normala fall kan räkna med ett bortfall på 50-75 % vid enkätundersökningar (Trost 2012 s. 147). Fördelningen man och kvinnor var också jämn. Nämnvärt är att två resultat måste exkluderas eftersom att alla svar inte hade sparats i enkäten. Samanlagt kunde 39 svar användas.

Fördelningen bland männen var ganska ojämn när det kom till vem som hade slutat och vem som ännu var aktiv. 76 % av männen höll ännu på med tävlingsidrott, vilket i praktiken betyder att endast 4 stycken män hade slutat idrotta. Bland kvinnorna var fördelningen så jämn som den bara kunde, vilket var glädjande. 38 % av deltagarna tävlar inte längre. Av de som svarade var de flesta friidrottare eller skidåkare. Bara 15 % var lagidrottare, alltså fotbollsspelare eller ishockeyspelare. Min tanke var ju att det inte var någon skillnad på vilken idrottsgren man hade hållit på med, men såhär i efterhand hade

jag kunnat välja att undersöka endast skidåkare och friidrottare och göra en jämförelse bland de grenarna. Att skidåkning kan räknas som en dyr materialsport, medan friidrott är en betydligt billigare sport kunde också stöda teorin. 62 % har hållit på med tävlingsidrott i 10 år eller mera, vilket inte kom som någon överraskning, och alla hade minst tävlat på FM-nivå.

För att få fram ett resultat som hade kunnat relateras mer till att undersökningsobjekten hade känt press från föräldrarna, hade man kunnat välja att undersöka alla som överhuvudtaget har hållit på med tävlingsidrott, inte bara de som varit talangfulla eller tävlingsidrottat ännu vid en ålder av 15. Undersökningen ”Varför lämnar ungdomar idrotten?” (2004) har fått fram att tidiga tonåren den tid när de flesta slutar eftersom andra intressen uppstår (Franzen och Peterson 2004 s. 29). Det hade denna undersökning behövt ta i beaktande när urvalet valdes.

5.1.2 Vilka faktorer leder till upplevelse av negativ föräldrapress i idrotts-sammanhang?

Ett negativ beteende från föräldrarnas sida är när föräldern kommenterar prestationen på ett negativt sätt vid fel tillfälle. I fråga 16 kommer det fram att endast 46 % av deltagarna uppger att föräldrarna aldrig kommenterar en misslyckad prestation på ett negativt sätt. Detta betyder att över hälften av deltagarna har någon gång, mer eller mindre, upplevt föräldrarnas kommentarer som negativa och som i sin tur kan kännas pressande. Ur kommentarerna har man kunnat dra slutsatsen att mammas okunskap i idrottssituationer har lett till att hon sagt saker som man upplevt som negativa. Pappor verkar ha en lägre tendens att säga negativa saker när man misslyckas vilket kan bero på att de förstår sig så väl på idrotten. De vet vad som krävs. Därför tar man till sig kommentarerna mer positivt, lyssnar på dem och försöker tänka på dem till nästa gång man står inför en liknande uppgift.

En annan sak som mammas okunskap har kunnat leda till är att idrottaren börjat känna sig irriterad i mammas sällskap vid tävlingstillfälle. Detta för att mamma har själv varit så nervös och betett sig på ett nervöst sätt. I någon kommentar har man sagt att mammas ”babbel” har gjort en nervös.

Kort sagt kan man säga att det finns tydliga skillnader till relationen till mamma och pappa. Mammas uppgift i idrotten är mest att fungera som "hejarklack", hjälpa till med det hon kan. Pappa, som är den som kan och förstår sig på idrott och det är med honom man pratar taktik och det är han som vet vad som krävs att bli bra på idrotten. Denna skillnad har många upplevt som bra, men det kan också leda till att relationerna leder till press, men på olika sätt. Eftersom pappa är så engagerad i själva sporten och kan så mycket, kan det leda till att man känt lite press från honom. Mammas uttalade eller outtalade kommentarer kan bli irriterande pga. hennes brist på kunskap i idrotten. Ur de kommentarer som kommit kan man ändå dra slutsatsen att relationen till mamma verkar vara mer ansträngd än den till pappa. Föräldrarnas egen idrottsbakgrund verkar också ha en betydelse för på vilket sätt de engagerar sig i barnets idrottande.

De allra flesta är som sagt nöjda med föräldrarnas närvaro. Dock är det intressant att en större del har uppgett att de "sällan" känt föräldrapress än de som uppgett att de "aldrig" känt press från föräldrarna. Även om "sällan" inte är ett starkt ord, så tyder det ändå på att samspelet mellan idrottaren och föräldern inte varit helt optimalt enligt idrottaren.

De som upplevt press från föräldrarna har uppgett att de måste prestera för att betala tillbaka till föräldrarna för att de lagt ner så mycket tid och pengar i ens idrottande. Pengar är ett tydligt tema som kommer fram här liksom i litteraturen till varför föräldrar pressat sina barn. Om man kör över 50 kilometer till en tävling förväntar man sig troligtvis som förälder att idrottaren gör bra ifrån sig. Det kanske inte alltid ens räcker med att man gjort sitt bästa. Om utrustningen är dyr så ska barnet också vara duktigt så att man inte slösat pengar i onödan. Till skillnad från vad Augustsson (2007 s. 115) konstaterade i sin slutdiskussion, att de barn och unga som i enkäten hade svarat att de höll på med en idrott för att *föräldrarna ville* höll 18 % på med simning eller golf, alltså de sporter som ansågs som dyrare, så höll de som känt föräldrapress på med friidrott i denna studie. Friidrotten räknas som en billig sport.

Upplevelser av att man måste träna för att föräldrarna vill det förkommer. Så blir du världens bästa coach för barn- och ungdomsidrott (2009 s. 159) att då idrottaren inte känner inre idrottsglädje utan tränar för att föräldern vill uppstår press och lusten uteblir. Man har ibland tränat för att göra dem glada fastän ens egen motivation inte varit på

topp. Detta tyder på att föräldrarna haft så höga förväntningar att man inte kunnat vara "otränad" eftersom man inte velat göra föräldrarna besvikna. En sorts skuld uppkommer. Föräldrarna har haft andra målsättningar och högre förväntningar stundvis än idrottaren själv.

5.1.3 Hur ser en god samverkan ut mellan idrottaren och idrottsföräldern i idrottssammanhang?

Precis som övrig forskning visar har även denna undersökning fått fram att föräldrarna stöder deras barn i idrottsatsningen. Aarresola och Konttinen (2012 s. 34) skriver i sin undersökning att barnidrott inte skulle vara möjlig om inte föräldrarna engagerar sig. Att föräldrarna följer med på tävling och träning är troligtvis en viktig del i en god idrottsrelation mellan idrottaren och idrottsföräldern. Många uppger att föräldrarnas stöd är ovärderlig. Föräldrarnas intresse för ens idrottande har också uppgetts som en faktor som gör relationen bra. Det är roligt att analysera och fundera tillsammans med föräldern vad man har gjort och hur man kan göra saker bättre. Ur undersökningen kommer det fram att det är allra roligast när föräldrarna är med på tävling när man presterat riktigt bra och får dela glädjen med dem.

Föräldrarna har haft en stor påverkan till varför man börjat idrotta. Många har angett att familjen, både syskon och föräldrar, höll på med idrotten och det var helt enkelt naturligt att man själv också började. Troligtvis är det inte frågan om att föräldrarna tvingat barnen till att börja idrotta, men kanske har det funnits både en medveten och undermedveten förväntan från föräldrarnas sida att barnet skall börja idrotta och på så sett har man introducerat barnet till sporten. De allra flesta, 32 stycken (41 %), har angett att de inte bara påverkats av föräldrarna utan att de ville börja själva. Det var roligt att vara med och man fick lära känna nya kompisar. Detta resultat stöds av Aarresola och Konttinens resultat från deras undersökning *Vanhemmat moni-ilminen vaikuttaja kilpaurheilun sosiaalistumisessa* (2012).

Föräldrarnas påverkan på varför man fortsatt respektive varför man slutat verkar inte ha stor betydelse. Endast 7 % har tyckt att föräldrarna haft en påverkan på att de fortsatt och upplevelse av föräldrapress har inte varit en vidare stor orsak till varför man slutat.

Den allra största orsaken till att man fortsatt idrotta är att man själv har velat. Jag tror att föräldrar haft en större inverkan på varför man slutat när man är yngre än 15 år, eftersom den största drop outen sker när barnet är 11-12 år (Lämsä & Antonie 2008 s. 4-5). Andra orsaker till varför denna undersökning inte tyder på att föräldrarna har haft så höga krav att man valt att sluta är också för att de flesta enheterna var fortfarande aktiva tävlingsidrottare. Man vill ännu hålla på. Man är motiverad och vill bli bättre. Den allra vanligaste orsaken till varför man slutat är pga. studier eller jobb vilket var tydligare hos män.

5.2 Metoddiskussion

Den kvantitativa undersökningsdelen passade bra till undersökningen, då den snabbt kunde undersöka många människors upplevelser på ett effektivt sätt under en kort tid. Den kvalitativa delen kunde stöda den kvantitativa delen genom att ge en djupare förståelse för fenomenet föräldrapress. Jag tror också att deltagarna, speciellt i de öppna frågorna, vågade skriva ner information som de inte hade sagt om jag gjort undersökning som bestått av intervjutillfällen. Enkäten fick också ett hög svarsprocent när jag gick ut med den via privata mejl på Facebook. Jag kan också ha fördel av det att många av deltagarna var sådana personer jag känner från min egen idrottskarriär.

5.2.1 Enkätdiskussion

Jag hade valt att bara skicka ut enkäten till personer som ännu höll på med tävlingsidrott när det var 15 år gamla. För att få ett mer pålitligt resultat borde jag eventuellt även tagit med personer som slutat innan dess med tävlingsidrott. Sammanlagt fick 70 personer möjlighet att svara på enkäten. Om urvalet hade varit större, hade troligen fler svarat och reliabiliteten hade blivit högre. Min grundtanke var att skicka ut enkäten enbart åt barn som håller på med idrott i dagsläget, men problemet var att då skulle föräldrarna ha behövt godkänna barnens deltagande för att vara etiskt korrekt vilket i detta fall blev för invecklat och tiden räckte tyvärr inte till.

Jag har funderat mycket på vilka andra frågor som kunde ha varit med i enkätundersökningen. Frågor som skulle ha varit intressanta att få svar på är:

- ”Dina föräldrar försöker leva sin förlorade dröm om en idrottskarriär genom ditt idrottande”
- ”Dina föräldrar har själva varit aktiva tävlingsidrottare”.

Båda frågorna hade stött påståendet att föräldrar försöker leva sina egna liv genom sina barn som skrivs om i boken *Foundations of Sport and Exercise Psychology* (Weinberg & Gould 2007 s. 529).

En annan fråga kunde ha varit:

- ”Hur reagerade dina föräldrar när du slutade idrotta” alternativt ”Hur tror du dina föräldrar kommer att reagera när du slutar med tävlingsidrotten”

5.2.2 Övrig diskussion och vidare forskning

För att analysera de öppna frågorna har jag använt mig av tema analys. Pengar och drop out har varit det jag fokuserat på. Pengar verkar utgöra en orsak till upplevelse av press. Ur min undersökning kan man inte dra paralleller att press och drop out har en koppling. Ett nytt tema som kommit upp ganska starkt är **skuldkänslor** för att man vill göra föräldrarna glada och tränar fastän man inte har lust. I princip kunde man säga att föräldrappress utformas enligt denna undersökning av en sorts skuld som uppkommer av föräldrarnas förväntningar och den relation man har till sina föräldrar i idrottsammanhang. Skulden kan relateras både till fenomen där föräldrarna uttalat eller outtalat *förväntar sig* att man ska träna eller delta i idrott mot ens egens vilja, eller att man själv känner skuldkänslor för att man *inte presterar tillräckligt bra* då föräldrarna satsat mycket på ens idrottande.

Eftersom ”alla” har spelat fotboll eller ishockey blev det största problemet att avgöra bland före detta fotbolls- och ishockeyspelare vem som hade satsat och vem som spelat för att det är roligt. I Jakobstadsnejden finns en hel drös med olika klubbar vars aktiviteter inte tas på alvar. Samma gäller ishockey.

Fortsatta studier

Med detta som bakgrund för fortsatta studier skulle det vara intressant med en bredare undersökning. En studie som skulle fram för allt innefatta intervjuer med barn i 12 års ålder för att få en inblick i hur det är i ett tidigt skede av ”idrottskarriären”. De skulle

också vara intressant att ta med föräldrarnas åsikt och höra hur de upplever sig själva som idrottsföräldrar. Metoder till en sådan undersökning kunde vara både enkätstudier och intervjuer. Det skulle förstås också vara intressant att intervjua vuxna både aktiva och före detta tävlingsidrottare och höra hurdana upplevelser de har haft på sina föräldrar under åren som tävlingsidrottare.

5.3 Sammanfattning

Från denna undersökning kan man konstatera att de allra flesta unga idrottare i Jakobstadsregionen har en god relation till sina idrottsföräldrar. Föräldrarna stöder och hjälper ekonomiskt och med allt som hör idrotten till. Föräldrarnas stöd har också visat sig ha en avgörande roll för att barn- och ungdomsidrotten ska vara möjlig. Däremot är det stor skillnad i relationen till mamma och pappa. Pappa är den som ”förstår sig på sporten” och mamma är den som ”hjälp på andra sätt”. Dock kom fram att båda nog upplevs som stödjande oberoende av deras roll i idrottssammanhang. I de flesta fall har idrottarna själva velat börja idrotta, men föräldrarna har också haft en stor inverkan vilket kan bero på att föräldrarna själva varit tävlingsidrottare när de varit yngre och familjen är då en såkallad ”idrottsfamilj” där motion och idrott är en del av vardagen. De som inte längre tävlar aktivt har angett att den största orsaken till varför de slutat är att de börjat jobba eller studera och tiden inte helt enkelt räckt till. Man vill också satsa på andra saker i livet. Föräldrarnas inverkan eller utomstående press verkar inte varit någon avgörande orsak.

Från de öppna kommentarerna kunde man konstatera att det förekommer direkt negativ feedback. Ingen uppger att de har upplevt att föräldrarna stått på sidan och skrikit eller skämt ut en vid idrottssammanhang. Ingen uppger heller att de känt negativa känslor när föräldrarna varit med i idrottssammanhang utan föräldrarnas närvar har endast medfört positiva känslor.

Arbetsrelevans

Som idrottsinstruktör är det viktigt att vara medveten om detta fenomen. Även om också denna undersökning tyder på att föräldrarnas närvaro är viktigt och idrottarens största trygghet, så är sannolikheten ändå stor att man stöter på en situation där barnet helt tydligt inte mår bra av föräldrarnas närvaro. Ämnet är känsligt och vissa föräldrar är inte

ens medvetna om att de pressar sina barn. Därför måste man med stor försiktighet ta upp ämnet. Exempelvis genom en föreläsning till alla föräldrar som har barn som är aktiva i en idrottsförening. Om det inte hjälper måste man givetvis prata med föräldern. En personlig kontakt till barnet kan också ge barnet trygghet att anförtra sig åt idrottsinstruktören. För även om föräldern uppför sig bra i offentligheten, vet man aldrig hur situationen är i hemmet. Där kan mycket väl negativ kritik hagla över barnet. (Augustsson 2007 s. 134)

KÄLLOR

- Aarresola, Outi & Konttinen, Niilo. 2012, Vanhemmat moni-ilminen vaikuttaja kilpaurhiluun sosiaalistumisessa. *Liikunta ja tiede*. Tillgänglig:
<http://www.urheilututkimukset.fi/web/julkaisut/6710/> Hämtad 28.2.2013.
- Augustsson, Christian. 2007, *Unga idrottares upplevelser av föräldrapress*. Karlstads Universitet. Doktorsavhandling.
- Augustsson, Christian & Patriksson, Göran. 2007, Innebörd och utbredning av upplevd föräldrapress i ungas idrott. *Svensk Idrottsforskning* Nr. 1/2007.
Tillgänglig:
http://www.gih.se/Documents/CIF/Tidningen/2007/1_2007/SVIF%20071%20s16-21.pdf Hämtad 3.3.2013.
- Autio, Tuire. 2001, *Liiku ja Leiki -motorisia perusharjoitteita lapsille*, 3:e upplg., Lahtis: VK-kustannus OY, 328 s.
- Autio, Tuire & Kaski, Sami. 2005, *Ohjaamisen taito*, Helsingfors: Edita, 146 s.
- CMA (Centrum för marknadsanalys AB). 2003, *Kostnader för idrott En studie om kostnader för barns idrottande*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
Tillgängligt:
http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_136/scope_128/ImageVaultHandler.aspx Hämtad 10.10.13.
- Eliasson, Inger. 2011, Barn, ledare och föräldrar i skilda idrottsvärldar. *Svensk Idrottsforskning* Nr. 1/2011.
Tillgänglig:
http://www.gih.se/Documents/CIF/Tidningen/2011/1_2011/6.%20SVIF%20111%20s29-33%20Eliasson.pdf
Hämtad 21.03.13.
- Finska notisbyrån. 2012, Datortid stör barnens lek, *Österbottens Tidning*, 22.12.2012.
- Franzén, Mats & Peterson Tomas. 2004, Varför lämnar ungdomar idrotten: en undersökning av fotbilstjejer och -killar från 13 till 15 år. Stockholm:

Riksidrottsförbundet

Tillgängligt: http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_137/scope_128/

ImageVaultHandler.aspx Hämtad 10.10.13.

FF Jaro. 2013, *Historia*

Tillgänglig: <http://www.ffjaro.fi/historia> Hämtad 01.04.2013.

Hakkarainen, Harri, Jaakkola, Timo, Kalaja, Sami, Lämsä, Jari, Nikander, Antti, & Riski, Jarmo. 2009, *Lasten ja Nuorten Urheiluvamennuksen Perusteet*, Lahtis: VK-kustannus, 460 s.

Hanasagi, Helen & Allebeck, Peter. 1994, *Enkät och intervju inom hälso- och sjukvård Handbok för forskning och utvecklingsarbete*, Lund: Studentlitteratur, 140 s.

Harwood, Chris & Knight, Camilla. 2009, Understanding Parental Stressors: An Investigation of British Tennis-parents. *Journal of Sport Sciences* 15.02.2013.

Hassmén, Nathalie & Hassmén, Peter. 2008, *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*, Stockholm: SISU Idrottsböcker och författarna, 414 s.

Hertting, Krister. 2009, *Valuta för pengarna-om föräldrars kostnader för barnens deltagande i tävlingsidrott*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Tillgängligt: <http://pure.ltu.se/portal/files/4573844/ImageVaultHandler.pdf>
Hämtad 02.03.2013.

Hiltunen, Pentti. 1997, *Liikunnan Iloa! Terveellisen liikunnan opas kaikenikäisille*, Helsingfors: Otava, 333 s.

Holme Magne, Idar & Solvang Krohn, Bernt. 1997, *Forskningsmetodik Om kvalitativa och kvantitativa metoder*, 2:a uppl., Lund: Studentlitteratur, 360 s.

IK Falken. 2011, verksamhetshandbok.

Tillgänglig: <http://www.ikfalken.fi/se/?Friidrott:Verksamhetshandbok>
Hämtad 25.03.2013.

Jakobstad. Tillgänglig: www.jakobstad.fi/index_se.html Hämtad 14.05.2013.

- Juselius, Ingmar. 2012, *Intervju om juniorverksamheten i FF Jaro* [muntl.]
Transkriberad och bifogad till detta arbete. 06.04.2013.
- Järvinen, Henry. 2002, *Drop out -ilmiö aukeaa tutkimuksen kautta*
Liikunnan- ja urheilunmaailma nr. 13/02.
Tillgänglig:
http://www.slu.fi/lum/13_02/sluyhteiso/drop_out_ilmio_aukeaa_tutkimukse/
Hämtad 10.10.13.
- Kalman, Hildur & Lövgren, Veronica. 2012, *Etiska dilemman Forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*, Gleerups Utbildning AB, 159 s.
- Kanters, Michael. A., Bocarro, Jason, & Casper, Jonathan. 2008,
Supported or Pressured? An Examination of Agreement Amon Parent's and
Children on Parent's Role in Youth Sports. *Journal of Sport Behaviour* ,
vol. 31.
- Karvonen, Pirkko, Siren-Tiusanen, Helena, & Vuorinen, Riitta. 2003,
Varhaisvuosien Liikunta, Jyväskylä: Gummerus, 327 s.
- Kronoby. Tillgänglig: www.kronoby.fi Hämtad 14.05.2013.
- Lerner, Thomas. 2011, Rolf Carlsson (idrottsforskare): "Jag blir rädd för föräldrar som
tror att de måste hota sina barn att träna hårdare". *Dagens Nyheter* 17.02.2011
Tillgänglig: <http://www.dn.se> Hämtad 18.2.2013.
- Lämsä, Jari & Antonie, Andrei. 2008, *Drop out A problem or a sign of development*
Jyväskylä.
- Numminen, Pirkko. 1996, *Kuperkeikka Varhaiskasvatuksen liikunnan didaktiikka*,
3:e upplg., Helsingfors: Lasten keskus, 145 s.
- Nuori Suomi. 2008, *Fyysisen aktivisuuden suositus kouluikäisille 7-18 vuotialille*.
Undervisningsministeriet & Nuori Suomi.
Tillgänglig: [http://www.nuorisuomi.fi/files/ns/julkaisut/080129](http://www.nuorisuomi.fi/files/ns/julkaisut/080129_Liikuntasuosituskirja(kevyt)_08.pdf)
[Liikuntasuosituskirja\(kevyt\)_08.pdf](http://www.nuorisuomi.fi/files/ns/julkaisut/080129_Liikuntasuosituskirja(kevyt)_08.pdf) Hämtad 11.01.2013.

Nuori Suomi. *Hyvä lasten ja nuorten urheilu.*

Tillgängligt: http://www.nuorisuomi.fi/lasten_urheilu Hämtad 18.03.2013

Nuori Suomi. 2004, *Lasten ja nuorten kilpailutoiminnan suositukset.*

Tillgänglig: http://www.nuorisuomi.fi/files/ns2/Urheiluseurat_PDF/

Kilpailutoiminnansuosituksset.pdf Hämtad 18.03.2013.

Nuori Suomi. 2011, *Drop-out on monen tekijän summa.*

Tillgänglig: <http://www.nuorisuomi.fi/artikkeli-urheilu?id=27762141>

-drop-out-on-monen-tekijn-summa Hämtad 10.10.13.

Nykarleby. Tillgänglig: www.nykarleby.fi Hämtad 14.05.2013.

Optima. Tillgänglig: <http://www.optimaedu.fi/english/info-about-optima/>

Hämtad 28.02.2013.

Paine, Chris. 2012, Andre Agassi: Five lessons from a life in tennis.

News.com.au 30.01.2012. Tillgänglig: <http://news.com.au> Hämtad 03.03.2013.

Pedersöre. Tillgänglig: www.pedersore.fi Hämtad 14.05.2013.

Riksidrottsstyrelsen. 2005, *Idrotten vill.* Stockholm: Riksidrottsförbundet.

Tillgängligt:

http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_2808/ImageVaultHandler.aspx

Hämtad 03.03.2013.

Riksidrottsstyrelsen. 2008, *Vilka stannar kvar och varför?*

- *En studie av ungdomars deltagande i föreningsidrott.*

Stockholm: Riksidrottsförbundet Nr. 4/2008

Tillgänglig:

http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_1344/ImageVaultHandler.aspx

Hämtad 8.10.2013.

Riksidrottsstyrelsen. 2009, *Varför idrott och fysisk aktivitet är viktigt för barn och ungdom.* Stockholm: Riksidrottsförbundet Nr. 7/2009

Tillgängligt: [http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_2618/ImageVault](http://www.rf.se/ImageVault/Images/id_2618/ImageVaultHandler.aspx)

Handler.aspx Hämtad 15.03.2013.

- Sedin, Johan & Åström, Jessica. 2007, *Press och understöd - en kvantitativ studie om ungdomars upplevda föräldraengagemang inom tennis och handboll i olika socioekonomiska situationer*. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan. Kandidatexamen.
Tillgängligt: <http://gih.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:707>
Hämtad 03.03.2013.
- Seppänen, Lasse, Aalto, Riku, & Tapio, Harri. 2010, *Nuoren urheilijan fyysinen harjoittelu*, Jyväskylä: Saarijärven Offset OY, 329 s.
- Steenhold, Jörn Martin. 2009, *Lekens utvecklingshistoria 1: Barns utbyte av leken*. Studentlitteratur. Tillgängligt: <http://forskoleforum.se> Hämtad 27.2.2013.
- Studieguide. 2013, *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*.
Tillgänglig: http://studieguide.arcada.fi/webfm_send/510 Hämtad 25.9.2013.
- Suomen Liikunta ja Urheilu. 2005, Suomessa jo yli 9000 liikunta- ja urheiluseuraa. *Liikunnan ja Urheilun Maailma* Nr. 13/2005.
Tillgänglig: http://www.slu.fi/lum/13_05/uutiset/suomessa_jo_9_000_liikunta-ja_u/ Hämtad 18.03.2013.
- Svenska Akademien. 2011, *Svenska akademien*.
Tillgängligt: http://www.svenskaakademien.se/svenska_spraket/svenska_akademiens_ordlista/saol_pa_natet/ordlista Hämtad 12.11.13.
- Thompson, Jim. 2009, *Så blir du Världens Bästa Coach för barn- och ungdomsidrott*, Stockholm: SISU Idrottböcker, 183 s.
- Tonkonogi, Michail & Bellardini, Helena. 2012, *Åldersanpassad fysisk träning för barn och ungdomar*, Stockholm: SISU idrottsböcker, 149 s.
- Usva-Vänttinen, Annemi. 2006, *KilpaILO -kampanja korostaa aikuisten vastuutta lasten kilpailemisen ilmapiiiristä*
Tillgänglig:
http://www.nuorisuomi.fi/urheiluseurat_ajankohtaista_nostot?nid=1761850
Hämtad 1.10.13.

Wagnsson, Stefan & Patriksson, Göran. 2005, *Föräldrarnas engagemang i barnens idrottsföreningar - myt eller verklighet?*, Svensk idrottsforskning Nr. 2/2005

Tillgänglig:

http://www.gih.se/Documents/CIF/Tidningen/2005/2_2005/SVIF%2005

2%20s44-48%20Wagnsson.pdf

Hämtad 26.9.2013.

Weinberg, Robert. S & Gould, Daniel. 2007, *Foundations of Sport and Exercise Psychology*, 4 uppl., Human Kinetics Europe Ltd, 607 s.

Weiss, Maureen R. & Hayashi, Carl T. 1995, *All in the family: parent-child influences in competitive youth gymnastics*. Oregon: Human Kinetics Publisher.

Tillgänglig: Ebscohost Hämtat: 08.02.2013.

BILAGOR

Bilaga 1. Följebrevet

Bilaga 2. Enkäten

Bilaga 3. Påminnelsen

Bilaga 1. Följebrevet

Hejsan!

Jag heter Mari Björn och studerar 4:e året på Arcada, Nylands svenska yrkeshögskola, och jag håller på att göra mitt examensarbete som handlar om *unga idrottares upplevelser av föräldrapress under deras år som tävlingsidrottare*.

Till mitt examensarbete hör en webbenkät som är riktad till tävlingsidrottare eller före detta tävlingsidrottare i åldrarna 20-25. Syftet med undersökningen är att ta reda på *hur vanligt* det är att idrottare upplever eller har upplevt press från föräldrarna. Jag önskar också att få reda på *i vilken situation* man oftast upplever press. Frågorna är 22 till antal och de allra flesta har flersvarsalternativ, endast fyra (4) frågor är så kallade öppna frågor där det krävs ett längre svar. Enkäten tar ca 10 minuter att fylla i och jag ber Dig svara så ärligt som möjligt för ett så pålitligt resultat som möjligt.

Du svarar på enkäten helt **anonymt**.

Enkäten hittar du på följande adress: <https://www.webbenkater.com/s/e96aa5c>

TACK för Din hjälp! ☺

Mari Björn

Arcada

Epost: mari.bjorn(at)arcada.fi

Tel: 0442620105

Bilaga 2. Enkäten

**Frågeformulär till 20–25-åringar om upplevelser av för-
äldrapress och idrott.**

Hej! Tack för att du tar dig tid att svara på dessa frågor. Jag
ber dig att svara så *ärligt* som möjligt för att få så *pålitligt*

1. Jag är: man ☐ kvinna ☐
2. Jag är född år: _____
3. Jag är fortfarande aktiv ☐ Jag tävlar inte längre ☐
4. Min huvudidrottsgren är/var: _____
5. Hur många år har du tävlingsidrottat?
1-5 år ☐ 5-10 år ☐ 10 år eller mera ☐
6. Som bäst har jag tävlat i
Distrikts mästerskap ☐
Finska mästerskap ☐
Internationella mästerskap ☐
7. Varför började du med din idrottsgren? (Kryssa i flera rutor om du vill)
Kompisar var med ☐ Förälder/föräldrar ville det ☐
För att få tävla ☐ Jag ville det ☐
Annan orsak ☐
8. A) Varför har du fortsatt med din idrottsgren? (Kryssa i flera rutor om du vill):
Kompisar är med ☐ Förälder/föräldrar vill det ☐
För att få tävla ☐ Jag vill det ☐
Annan orsak ☐
- B) Varför slutade du med din idrottsgren? (Kryssa i flera svar om du vill)

Det var inte roligt längre ☐ Pga. skada/sjukdom ☐

Studier/jobb ☐ Annan orsak ☐

För stora krav från omgivning/föräldrar/tränare osv. ☐

9. Ställer/ställde dina föräldrar upp för dig i ditt idrottande? (Kryssa i flera rutor om du vill)

Ja, föräldrar som tränare/ledare ☐ Ja, ekonomiskt ☐

Ja, föräldrar stöder och hjälper ☐ Nej ☐

10. Brukar/ brukade dina föräldrar följa med och titta på när du tävlar/spelar match?

Ja, alltid ☐ Ja, ibland ☐ Ja, sällan ☐ Nej, aldrig ☐

11. Händer/hände det någon gång att det känns/kändes jobbigt eller svårt när dina föräldrar är/var med dig under träning eller tävling?

Ja, ofta ☐ Ja, ibland ☐ Sällan ☐ Nej, aldrig ☐

11b) Om du svarade Ja, varför känns/ kändes det jobbigt?

12. Dina föräldrar tycker/tyckte att du är/var tillräckligt bra i idrottsgrenen?

Stämmer bra ☐ Stämmer ganska bra ☐ Stämmer inte alls ☐

13. Dina föräldrar tycker/tyckte att du lägger/lade tillräckligt med tid på idrottsgrenen?

Stämmer bra ☐ Stämmer ganska bra ☐ Stämmer inte alls ☐

14. Du deltar/deltog ibland i idrotten för att dina föräldrar vill/ville det?

Ja, alltid ☐ Ja, ibland ☐ Nej, aldrig ☐

15. Dina föräldrar är/var intresserade av dina upplevelser av hur träningen/tävlingen/matchen gick.

Stämmer bra ☐ Stämmer ganska bra ☐ Stämmer inte alls ☐

16. Dina föräldrar brukar/brukade kommentera din idrottsprestation på ett negativt sätt om du misslyckats.

Stämmer bra ☐ Stämmer ganska bra ☐ Stämmer inte alls ☐

17. Du blir/blev nervös om dina föräldrar är/var med på träning/tävling/match?

Stämmer bra ☐ Stämmer ganska bra ☐ Stämmer inte alls ☐

18. Finns/fanns det skillnader i din mammas och din pappas sätt att engagera sig i ditt idrottande?

Skriv och berätta:

19. Har det någon gång hänt att det känts riktigt bra att dina föräldrar varit med under träning och tävling?

Skriv och berätta:

20. Något annat du vill tillägga angående dina egna upplevelser om idrott och föräldrapress? Skriv och berätta:

TACK 😊

Idrottsglädje,

Mari Björn, Arcada Nylands svenska yrkeshögskola

Bilaga 3, Påminnelse

Hejsan,

Idag, söndag 29.09.13 klo.23.59, kommer enkäten ” Upplevd föräldrapress hos unga idrottare i Jakobstadsregionen” att stängas. Om du inte har svarat på frågorna ännu, men ändå vill delta i undersökningen, så har du ungefär 12 timmar på dig att göra det. Det tar ca 10 minuter och adressen är fortfarande <https://www.webbenkater.com/s/e96aa5c>.

TACK på förhand ☺

Mari Björn

mari.bjorn(at)arcada.fi

0402620105

Arcada